I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/858,

30. mai 2022,

mis käsitleb hajusraamatu tehnoloogial põhinevate turutaristute katsekorda ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 ning direktiivi 2014/65/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust ([1]),

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([2]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) On oluline tagada, et finantsteenuseid käsitlevad liidu õigusaktid sobiksid digiajastusse ning aitaksid kaasa tulevikukindla ja inimeste hüvanguks töötava majanduse loomisele, võimaldades muu hulgas uuenduslike tehnoloogiate kasutamist. Liidul on poliitiline huvi uurida, arendada ja edendada finantssektoris murranguliste tehnoloogiate, sealhulgas hajusraamatu tehnoloogia (edaspidi ka „DLT“ – ingl k *distributed ledger technology*) kasutuselevõttu. Krüptovara on üks peamisi hajusraamatu tehnoloogia rakendusi finantssektoris.

(2) Suurem osa krüptovarast jääb finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamisalast välja ja tekitab muu hulgas probleeme seoses investorite kaitse, turu tervikluse, energiatarbimise ja finantsstabiilsusega. Seepärast on sellise krüptovara jaoks vaja spetsiaalset liidu tasandi õigusraamistikku. Seevastu muu krüptovara kvalifitseerub finantsinstrumendiks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL ([4]) tähenduses. Kui krüptovara kvalifitseerub finantsinstrumendiks kõnealuse direktiivi tähenduses, võidakse selliste krüptovara emitentide ja sellise

([1]) ELT C 244, 22.6.2021, lk 4.
([2]) ELT C 155, 30.4.2021, lk 31.
([3]) Euroopa Parlamendi 24. märtsi 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 12. aprilli 2022. aasta otsus.
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

krüptovaraga tegelevate ettevõtete suhtes kohaldada finantsteenuseid käsitlevaid liidu õigusakte tervikuna, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) nr 236/2012, ([5]) (EL) nr 596/2014, ([6]) (EL) nr 909/2014 ([7]) ja (EL) 2017/1129 ([8]) ning direktiive 98/26/EÜ ([9]) ja 2013/50/EL ([10]).

(3) Finantsinstrumentide esitamine tokenitena, st finantsinstrumentide digitaalne esitamine hajusraamatutes või traditsiooniliste varaklasside emiteerimine tokenite kujul, et neid oleks võimalik emiteerida, säilitada ja üle kanda hajusraamatus, peaks avama võimalusi tõhususe suurendamiseks kauplemis- ja kauplemisjärgses protsessis. Kuna aga krediidiriski ja likviidsusega seotud põhimõttelised kompromissid jäävad tokenitega toimivasse maailma, sõltub tokenipõhiste süsteemide edukus vähemalt vahepealsel ajal sellest, kui hea on nende koostoime traditsiooniliste kontopõhiste süsteemidega.

(4) Finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide väljatöötamisel ei mõeldud hajusraamatu tehnoloogiale ega krüptovarale ning need sisaldavad sätteid, mis võivad takistada või piirata hajusraamatu tehnoloogia kasutamist finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara emiteerimisel, sellega kauplemisel ja sellega arveldamisel. Praegu puudub ka tegevusloaga finantsturutaristu, mis kasutaks hajusraamatu tehnoloogiat kauplemis- või arveldusteenuste või selliste teenuste ühendatud osutamiseks finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara puhul. Sellise krüptovara järelturu areng võib anda mitmesugust kasu, nagu kauplemis- ja arveldustegevusega seotud suurem tõhusus, läbipaistvus ja konkurents.

(5) Samal ajal on õiguslikke lünki, mis tulenevad hajusraamatu tehnoloogia ja finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara kasutamise õiguslikust, tehnoloogilisest ja tegevuslikust eripärast. Näiteks ei ole kehtestatud läbipaistvuse, usaldusväärsuse ja turvanõudeid protokollidele ja nutilepingutele, mis on finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara aluseks. Alustehnoloogiaga võivad kaasneda ka mõned uudsed riskid, mida ei ole kehtivates õigusnormides asjakohaselt käsitletud. Liidus on välja töötatud mitmeid finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovaraga kauplemise ja kauplemisjärgsete teenuste ja tegevuste projekte, kuid vähesed neist juba toimivad ning needki on piiratud ulatusega. Ka tooks – nagu on rõhutanud Euroopa Keskpanga (EKP) väärtpaberite ja tagatiste turutaristute nõuanderühm ja maksete turutaristute nõuanderühm – hajusraamatu tehnoloogia kasutamine kaasa sarnaseid probleeme nendega, mis esinevad tavapärasel tehnoloogial, nagu killustatuse ja koostalitlusvõime küsimused, ning tõenäoliselt tekiks ka uusi probleeme, näiteks seoses tokenite õigusliku kehtivusega. Võttes arvesse väheseid kogemusi seoses finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovaraga kauplemise ja seonduvate kauplemisjärgsete teenuste ja tegevustega, oleks praegu ennatlik teha liidu finantsteenuseid käsitlevatesse õigusaktidesse olulisi muudatusi, et võimaldada sellise krüptovara ja selle aluseks oleva tehnoloogia täielikku kasutuselevõttu. Samal ajal piiravad finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara finantsturutaristu loomist praegu liidu finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide nõuded, mis ei ole hästi kohandatud finantsinstrumendiks kvalifitseeruvale krüptovarale ja hajusraamatu tehnoloogia kasutamisele. Näiteks annavad krüptovara kauplemisplatvormid tavaliselt jaeinvestoritele otsese juurdepääsu, samal ajal kui traditsioonilised kauplemiskohad annavad tavaliselt jaeinvestoritele juurdepääsu üksnes finantsvahendajate kaudu.

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 236/2012 lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (ELT L 86, 24.3.2012, lk 1).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ (ELT L 173, 12.6.2014, lk 1).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ja määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1129, mis käsitleb väärtpaberite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatavat prospekti ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/71/EÜ (ELT L 168, 30.6.2017, lk 12).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiiv 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides (EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/50/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ läbipaistvusnõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/71/EÜ väärtpaberite üldsusele pakkumisel või kauplemisele lubamisel avaldatava prospekti kohta ja komisjoni direktiivi 2007/14/EÜ, milles sätestatakse direktiivi 2004/109/EÜ teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 294, 6.11.2013, lk 13).

(6) Selleks et oleks võimalik arendada finantsinstrumendiks kvalifitseeruvat krüptovara ja hajusraamatu tehnoloogiat, tagades samal ajal investorite kaitse, turu tervikluse, finantsstabiilsuse ja läbipaistvuse kõrge taseme ning vältides õiguslikku arbitraaži ja lünki, oleks kasulik luua hajusraamatu tehnoloogia põhise turutaristu katsekord sellise DLT turutaristu testimiseks (edaspidi „katsekord"). Katsekord peaks võimaldama ajutiselt vabastada teatavad DLT turutaristud kohustusest täita liidu finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide teatavaid nõudeid, mis vastasel korral võiksid takistada finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovaraga kauplemise ja selliste tehingute arveldamise lahenduste väljatöötamist, vähendamata seejuures traditsioonilise turutaristu suhtes kehtivaid nõudeid ja kaitsemeetmeid. DLT turutaristud ja nende korraldajad peaksid kehtestama hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega seotud piisavad kaitsemeetmed, et tagada investorite tõhus kaitse, sealhulgas selgelt kindlaks määratud vastutusliinid klientide ees tegevushäiretest tuleneva kahju korral. Samuti peaks katsekord võimaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010 ([11]) asutatud Euroopa Järelevalveasutusel (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) (ESMA) ja pädevatel asutustel teha järeldusi katsekorra kohta ning saada kogemusi võimaluste ja konkreetsete riskide kohta, mis on seotud finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara ja selle aluseks oleva tehnoloogiaga. Katsekorra raames saadud kogemused peaksid aitama selgitada välja võimalikud praktilised ettepanekud sobiva õigusraamistiku kohta, et sihipäraselt kohandada liidu õigust, mis käsitleb DLT finantsinstrumentide emiteerimist, hoidmist ja varateenuse osutamist ning nendega kauplemist ja nende arveldamist.

(7) Katsekorra eesmärkide saavutamiseks tuleks luua DLT turutaristuga uus liidu staatus, millega tagatakse, et liit saab täita juhtivat rolli seoses tokenitena esitatud finantsinstrumentidega ja aidata kaasa sellise vara järelturu arengule. DLT turutaristu staatus peaks olema vabatahtlik ega tohiks takistada finantsturutaristutel, nagu kauplemiskohad, väärtpaberite keskdepositooriumid ja kesksed vastaspooled, arendada liidu kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide alusel kauplemis- ja kauplemisjärgseid teenuseid ja tegevusi krüptovara jaoks, mis kvalifitseerub finantsinstrumendiks või põhineb hajusraamatu tehnoloogial.

(8) DLT turutaristu peaks võtma hajusraamatus kauplemisele või seal registreerima üksnes DLT finantsinstrumente. DLT finantsinstrument peaks olema krüptovara, mis kvalifitseerub finantsinstrumendiks ning mida emiteeritakse, kantakse üle ja säilitatakse hajusraamatus.

(9) Finantsteenuseid käsitlevad liidu õigusaktid peaksid olema neutraalsed ühe või teise tehnoloogia kasutamise suhtes. Seetõttu tuleb vältida viiteid teatavat liiki hajusraamatu tehnoloogiale. DLT turutaristute korraldajad peaksid tagama suutlikkuse täita kõiki kohaldatavaid nõudeid, olenemata kasutatavast tehnoloogiast.

(10) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks võtta arvesse tehnoloogilise neutraalsuse, proportsionaalsuse, võrdsete võimaluste ning „sama tegevus, samad riskid, samad reeglid" põhimõtet, et tagada turuosalistele õigusruum, mis võimaldab tegeleda innovatsiooniga, ning järgida selliseid väärtusi nagu läbipaistvus, õiglus, stabiilsus, investorite kaitse, vastutus ja turu terviklus ning tagada eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse, mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8.

(11) Juurdepääs katsekorrale ei tohiks piirduda üksnes olemasolevate ettevõtjatega, vaid peaks olema avatud ka uutele turuletulijatele. Üksus, kellele ei ole antud tegevusluba määruse (EL) nr 909/2014 või direktiivi 2014/65/EL alusel, võib taotleda kas nimetatud määruse või direktiivi kohast tegevusluba ja samal ajal käesoleva määruse kohast eriluba. Sellistel juhtudel ei peaks pädev asutus hindama, kas selline üksus vastab määruse (EL) nr 909/2014 või direktiivi 2014/65/EL nõuetele, mille täitmisest ta on käesoleva määruse alusel vabastust taotlenud. Sellistel üksustel peaks olema võimalik korraldada DLT turutaristuid üksnes kooskõlas käesoleva määrusega ning nende tegevusluba tuleks tunnistada kehtetuks, kui eriluba on kaotanud kehtivuse, välja arvatud juhul, kui üksused esitavad tegevusloa täieliku taotluse määruse (EL) nr 909/2014 või direktiivi 2014/65/EL alusel.

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

(12) DLT turutaristu mõiste hõlmab DLT mitmepoolset kauplemissüsteemi, DLT arveldussüsteemi ning DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi. DLT turutaristu peaks suutma teha koostööd teiste turuosalistega, et katsetada hajusraamatu tehnoloogial põhinevaid uuenduslikke lahendusi finantsteenuste väärtusahela eri segmentides.

(13) DLT mitmepoolne kauplemissüsteem peaks olema mitmepoolne kauplemissüsteem, mida korraldab direktiivi 2014/65/EL kohast tegevusluba omav investeerimisühing või turukorraldaja ja mis on saanud eriloa käesoleva määruse alusel. Direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa saanud krediidiasutusel, kes osutab investeerimisteenuseid või tegeleb investeerimistegevusega, peaks olema lubatud korraldada DLT mitmepoolset kauplemissüsteemi üksnes juhul, kui ta on saanud direktiivi 2014/65/EL kohaselt tegevusloa investeerimisühingu või turukorraldajana tegutsemiseks. DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemide ja nende korraldajate suhtes tuleks kohaldada kõiki nõudeid, mida kohaldatakse mitmepoolsete kauplemissüsteemide ja nende korraldajate suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 600/2014, ([12]) direktiivile 2014/65/EL või muudele kohaldatavatele finantsteenuseid käsitlevatele liidu õigusaktidele, välja arvatud nõuded, mille täitmisest on pädev asutus andnud vabastuse kooskõlas käesoleva määrusega.

(14) Hajusraamatu tehnoloogia kasutamine, mille puhul kõik tehingud registreeritakse hajusraamatus, võib kauplemist ja arveldamist kiirendada ja ühendada reaalajalähedaselt ning võimaldada kauplemis- ja kauplemisjärgsete teenuste ja tegevuste ühendamist. Kehtivad õigusnormid ei näe siiski ette kauplemis- ja kauplemisjärgsete tegevuste ühendamist ühes üksuses (sõltumata kasutatavast tehnoloogiast), tulenevalt poliitilistest valikutest, mis on seotud riskialase spetsialiseerumise ja lahtisidumisega konkurentsi ergutamise eesmärgil. Katsekord ei tohiks luua pretsedenti, mis õigustaks kauplemis- ja kauplemisjärgsete tegevuste eraldatuse või finantsturutaristute maastiku põhjalikku uuendamist. Võttes aga arvesse hajusraamatu tehnoloogia võimalikku kasu kauplemise ja arveldamise ühendamisel, on põhjendatud luua katsekorras spetsiaalne DLT turutaristu, nimelt DLT kauplemis- ja arveldussüsteem, mis ühendab mitmepoolsete kauplemissüsteemide ja väärtpaberiarveldussüsteemide tavapärased tegevused.

(15) DLT kauplemis- ja arveldussüsteem peaks olema kas DLT mitmepoolne kauplemissüsteem, mis ühendab DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi ja DLT arveldussüsteemi osutatavad teenused, ning seda peaks korraldama investeerimisühing või turukorraldaja, kes on saanud käesoleva määruse alusel eriloa DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamiseks, või DLT arveldussüsteem, mis ühendab DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi ja DLT arveldussüsteemi osutatavad teenused, ning seda peaks korraldama keskdepositoorium, mis on saanud käesoleva määruse alusel eriloa DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamiseks. Direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa saanud krediidiasutusel, kes osutab investeerimisteenuseid või tegeleb investeerimistegevusega, peaks olema lubatud korraldada DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi üksnes juhul, kui ta on saanud direktiivi 2014/65/EL kohaselt tegevusloa investeerimisühingu või turukorraldajana tegutsemiseks. DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava investeerimisühingu või turukorraldaja suhtes tuleks kohaldada DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi suhtes kohaldatavaid nõudeid ning DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi suhtes tuleks kohaldada DLT arveldussüsteemi suhtes kohaldatavaid nõudeid. Kuna DLT kauplemis- ja arveldussüsteem võimaldaks investeerimisühingul või turukorraldajal osutada ka arveldusteenuseid ning keskdepositooriumil osutada ka kauplemisteenuseid, on vaja, et ka investeerimisühingud või turukorraldajad täidaksid DLT arveldussüsteemi suhtes kohaldatavaid nõudeid ning et keskdepositoorium täidaks DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi suhtes kohaldatavaid nõudeid. Kuna keskdepositooriumide suhtes ei kohaldata teatavaid direktiivi 2014/65/EL kohaseid tegevusloa andmise ja organisatsioonilisi nõudeid, kui nad osutavad investeerimisteenuseid või tegelevad investeerimistegevusega kooskõlas määrusega (EL) nr 909/2014, on asjakohane kasutada katsekorras sarnast käsitust nii investeerimisühingute kui ka turukorraldajate ning DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldavate keskdepositooriumide suhtes. Seepärast tuleks DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldav investeerimisühing või turukorraldaja vabastada teatavate määruse (EL) nr 909/2014 kohaste tegevusloa ja organisatsiooniliste nõuete täitmisest, kuna investeerimisühing või turukorraldaja peab täitma direktiivi 2014/65/EL kohaseid tegevusloa ja organisatsioonilisi nõudeid. Seevastu tuleks DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium vabastada teatavate direktiivi 2014/65/EL kohaste tegevusloa ja organisatsiooniliste nõuete täitmisest, kuna keskdepositoorium peab täitma määruse (EL) nr 909/2014 kohaseid tegevusloa ja organisatsioonilisi nõudeid. Sellised vabastused peaksid olema ajutised ja neid ei tohiks kohaldada väljaspool katsekorda toimiva DLT turutaristu suhtes. ESMA peaks saama hinnata määruse (EL) nr 909/2014 kohaselt vastu võetud tehnilisi standardeid andmete säilitamise ja operatsiooniriskide kohta, et tagada nende proportsionaalne kohaldamine investeerimisühingute või turukorraldajate suhtes, kes korraldavad DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi.

(16) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemide korraldajatel peaks olema võimalik taotleda samu vabastusi, mida võimaldatakse DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemide ja DLT arveldussüsteemide korraldajatele, tingimusel et nad täidavad vabastustega seotud tingimusi ja pädevate asutuste nõutud kompensatsioonimeetmeid. DLT kauplemis- ja arveldussüsteemidele võimaldatavate vabastuste ning nendega seotud tingimuste ja kompensatsioonimeetmete puhul peaksid kehtima sarnased kaalutlused nagu DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemide ja DLT arveldussüsteemide suhtes.

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsturgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

(17) Selleks et näha ette lisapaindlikkus määruse (EL) nr 909/2014 teatavate nõuete kohaldamisel DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldavate investeerimisühingute või turukorraldajate suhtes, tagades samal ajal võrdsed võimalused katsekorra alusel arveldusteenuseid osutavate keskdepositooriumidega, peaks DLT arveldussüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldavatele keskdepositooriumidele ja DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldavatele investeerimisühingutele ja turukorraldajatele võimaldatama teatavaid vabastusi kõnealuse määruse nõuetest, mis käsitlevad arvelduse ebaõnnestumiste ennetamise ja lahendamise meetmeid, vabastusi osalemis- ja läbipaistvusnõuetest ning vabastusi turuosaliste ja muude turutaristutega suhtlemise viiside nõuetest. Vabastuste kohaldamine sõltuks vabastusega seotud tingimustest, sealhulgas teatavate miinimumnõuete täitmisest, ning pädeva asutuse nõutud kompensatsioonimeetmetest, et saavutada määruse (EL) nr 909/2014 nende sätete eesmärgid, mille suhtes vabastust taotletakse, ning et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus. DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja peaks tõendama, et taotletud vabastus on proportsionaalne ja põhjendatud hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega.

(18) DLT arveldussüsteem peaks olema arveldussüsteem, mida korraldab määruse (EL) nr 909/2014 alusel tegevusloa saanud keskdepositoorium, mis on saanud käesoleva määruse alusel eriloa korraldada DLT arveldussüsteemi. DLT arveldussüsteemi ja seda korraldava keskdepositooriumi suhtes tuleks kohaldada kõiki määruse (EL) nr 909/2014 asjakohaseid nõudeid ja muid kohaldatavaid liidu finantsteenuseid käsitlevaid õigusakte, välja arvatud nõuded, mille suhtes on antud vabastus kooskõlas käesoleva määrusega.

(19) Kui EKP ja liikmesriikide keskpangad või muud sarnaseid ülesandeid täitvad liikmesriikide asutused või muud avaliku sektori asutused, kelle ülesanne on hallata liidus valitsemissektori võlga või mis on kaasatud valitsemissektori võla haldamisse, korraldavad DLT arveldussüsteemi, ei tuleks neilt käesoleva määruse kohase vabastuse saamiseks nõuda konkreetse loa taotlemist pädevalt asutuselt, kuna sellised üksused ei pea pädevatele asutustele aru andma ega nende korraldusi täitma ning nende suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 909/2014 kohaselt piiratud arvu nõudeid.

(20) Katsekorra loomine ei tohiks piirata EKP ja liikmesriikide keskpankade ülesandeid ja kohustusi Euroopa Keskpankade Süsteemis, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingus ning protokollis nr 4 Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja kohta, et edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist ning tagada tõhusad ja usaldusväärsed kliiringu- ja maksesüsteemid liidus ja kolmandate riikidega.

(21) Käesolevas määruses sätestatud järelevalveülesannete määramine on põhjendatud katsekorra eripära ja riskidega. Seetõttu ei tohiks katsekorra järelevalvestruktuuri käsitada pretsedendi loomisena ühegi tulevase liidu finantsteenuseid käsitleva õigusakti jaoks.

(22) DLT turutaristute korraldajad peaksid vastutama rahaliste vahendite, tagatise või DLT finantsinstrumendi kaotamise korral. DLT turutaristu korraldaja vastutus peaks piirduma kaotatud vara turuväärtusega kahju tekkimise ajal. DLT turutaristu korraldaja ei peaks vastutama juhtumite eest, mis ei ole seotud korraldajaga, eelkõige selliste juhtumite eest, mille osas korraldaja tõendab, et need leidsid aset tema tegevusest sõltumatult, sealhulgas probleemide eest, mis olid tingitud välisest sündmusest, mille üle tal puudus mõistlik kontroll.

(23) Võimaldamaks innovatsiooni ja katsetamist usaldusväärses regulatiivses keskkonnas, tagades samal ajal investorite kaitse, turu tervikluse ja finantsstabiilsuse, peaksid DLT turutaristus kauplemisele võetud või registreeritud finantsinstrumendid piirduma selliste aktsiate, võlakirjade ja investeerimisfondi osakutega, millele laieneb direktiivi 2014/65/EL kohane ainult täitmist puudutav vabastus. Käesoleva määrusega tuleks kehtestada piirmäärad, mida saaks teatavates olukordades alandada. Eelkõige selleks, et hoida ära oht finantsstabiilsusele, tuleks seada piirang DLT turutaristus kauplemisele võetud või registreeritud DLT finantsinstrumentide agregeeritud turuväärtusele.

(24) Selleks et saavutada võrdsemad tingimused nende finantsinstrumentide osas, mis on võetud kauplemisele traditsioonilises kauplemiskohas direktiivi 2014/65/EL tähenduses, ning selleks, et tagada investorite kõrgetasemeline kaitse, turu terviklus ja finantsstabiilsus, tuleks DLT finantsinstrumentide suhtes, mis on võetud kauplemisele DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemis, kohaldada määruse (EL) nr 596/2014 sätteid, millega keelatakse turu kuritarvitamine.

(25) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotluse alusel peaks pädeval asutusel olema võimalik anda üks või mitu ajutist vabastust, kui kõnealune korraldaja vastab vabastuse andmise tingimustele ja lisanõuetele, mis on kehtestatud käesoleva määruse alusel hajusraamatu tehnoloogia kasutamisest tulenevate uudsete riskide leevendamiseks. Samuti peaks DLT mitmepoolne kauplemissüsteem järgima kõiki kompensatsioonimeetmeid, mille pädev asutus on kehtestanud, et saavutada selle sätte eesmärgid, mille suhtes vabastust taotleti, ning ka selleks, et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus.

(26) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotlusel peaks pädeval asutusel olema võimalik anda vabastus direktiivi 2014/65/EL kohasest vahenduskohustusest. Traditsioonilised mitmepoolsed kauplemissüsteemid võivad praegu liikmeks või osaliseks võtta üksnes investeerimisühinguid, krediidiasutusi ja muid isikuid, kellel on piisav kauplemisvõime ja pädevus ning kes omavad piisavat organisatsioonilist korda ja vahendeid. Seevastu paljud krüptovara kauplemisplatvormid pakuvad vahendajateta ja otsest juurdepääsu jaeinvestoritele. Üks võimalik DLT finantsinstrumentide mitmepoolsete kauplemissüsteemide arengut takistav regulatiivne tõke võib olla direktiivis 2014/65/EL sätestatud vahenduskohustus. DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotlusel peaks pädeval asutusel olema seetõttu võimalik anda ajutine vabastus sellisest vahenduskohustusest, et pakkuda otsest juurdepääsu jaeinvestoritele ja võimaldada neil kaubelda oma arvel, tingimusel et investorite kaitseks on kehtestatud piisavad kaitsemeetmed ja et sellised jaeinvestorid vastavad teatavatele tingimustele ning et kõnealune korraldaja vastab täiendavatele investorite kaitse meetmetele, mida pädev asutus nõuab. Jaeinvestorit, kellel on liikme või osalisena otsene juurdepääs DLT mitmepoolsele kauplemissüsteemile ja kelle suhtes kohaldatakse vabastust vahenduskohustusest, ei tohiks käsitada investeerimisühinguna direktiivi 2014/65/EL tähenduses üksnes seetõttu, et ta on DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi liige või osaline.

(27) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotlusel peaks pädeval asutusel olema samuti võimalik anda vabastus määruse (EL) nr 600/2014 kohastest tehinguaruandluse nõuetest, tingimusel et DLT mitmepoolne kauplemissüsteem vastab teatavatele tingimustele.

(28) Käesoleva määruse alusel vabastuse saamiseks peaks DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja tõendama, et taotletav vabastus on proportsionaalne ja piirdub hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega, nagu on kirjeldatud tema äriplaanis, ning et taotletav vabastus piirdub DLT mitmepoolse kauplemissüsteemiga ega laiene ühelegi muule mitmepoolsele kauplemissüsteemile, mida korraldab sama investeerimisühing või turukorraldaja.

(29) DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotlusel peaks pädeval asutusel olema võimalik anda talle ajutiselt üks või mitu vabastust, kui ta vastab selliste vabastustega seotud tingimustele ja lisanõuetele, mis on kehtestatud käesolevas määruses hajusraamatu tehnoloogia kasutamisest tulenevate uudsete riskide leevendamiseks. Samuti peaks DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium järgima pädeva asutuse nõutavaid kompensatsioonimeetmeid, et saavutada selle sätte eesmärgid, mille suhtes vabastust taotleti, või selleks, et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus.

(30) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium tuleks vabastada teatavate määruse (EL) nr 909/2014 sätete täitmisest, mis tõenäoliselt tekitavad regulatiivseid takistusi DLT arveldussüsteemide arengule. Näiteks peaks olema võimalik vabastus, kui nimetatud määruse normid kohalduksid keskdepositooriumile ning viitaksid mõistetele „elektrooniline vorm“, „väärtpaberikonto“ ja „ülekandekorraldus“ sellisel viisil, et neid norme ei kohaldataks DLT arveldussüsteemi korraldavatele keskdepositooriumidele, välja arvatud keskdepositooriumi ühendustele seatavad nõuded, mis peaksid kohalduma *mutatis mutandis*. Mõiste „väärtpaberikonto“ puhul kataks vabastus väärtpaberite registreerimise, emissiooni terviklikkuse ja kontode eristamise reegleid. Kuigi keskdepositooriumid korraldavad väärtpaberiarveldussüsteemi, krediteerides ja debiteerides oma osaliste väärtpaberikontosid, ei pruugi DLT arveldussüsteemis siiski alati olla kahekordse või mitmekordse kirjendamisega väärtpaberikontosid. Seepärast peaks olema võimalik DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium vabastada ka määruse (EL) nr 909/2014 nende normide täitmisest, kus osutatakse mõistele „registrikanne“, kui sellist vabastust on vaja, et võimaldada DLT finantsinstrumentide registreerimist hajusraamatus. Siiski peaks iga DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium tagama DLT finantsinstrumentide hajusraamatuemissiooni terviklikkuse ja eri liikmetele kuuluvate DLT finantsinstrumentide eristamise.

(31) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium peaks jätkuvalt järgima määruse (EL) nr 909/2014 sätteid, mille kohaselt keskdepositoorium, mis annab teenuseid või tegevusi edasi kolmandale isikule, jääb täielikult vastutavaks kõigi oma kõnealusest määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest ning on kohustatud tagama, et ühegi edasiandmisega ei kaasne keskdepositooriumi vastutuse delegeerimist. Määrus (EL) nr 909/2014 lubab üksnes DLT arveldussüsteemi korraldaval keskdepositooriumil põhiteenust või -tegevust edasi anda pärast pädevalt asutuselt loa saamist. DLT arveldussüsteemi korraldaval keskdepositooriumil peaks seetõttu olema võimalik taotleda vabastust kõnealusest loanõudest juhul, kui keskdepositoorium tõendab, et nõue ei ole ühitatav hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega, nagu on ette nähtud tema äriplaanis. DLT arveldussüsteemi toimimise või hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega seotud ülesannete delegeerimist arvelduse tegemiseks ei tohiks käsitada edasiandmisena määruse (EL) nr 909/2014 tähenduses.

(32) Kohustus kasutada vahendajana krediidiasutust või investeerimisühingut, et hoida ära jaeinvestorite otsene juurdepääs keskdepositooriumi korraldatavatele arveldus- ja ülekandesüsteemidele, võib tekitada regulatiivse takistuse selliste hajusraamatu tehnoloogial põhinevate alternatiivsete arveldusmudelite väljatöötamisele, mis võimaldavad jaeinvestoritele otsest juurdepääsu. Seepärast tuleks võimaldada DLT arveldussüsteemi korraldavale keskdepositooriumile erandit selles mõttes, et direktiivi 98/26/EÜ mõistet „osaline“ käsitatakse selliselt, et see hõlmab teatavatel tingimustel ka muid kui nimetatud direktiivis osutatud isikuid. Määruse (EL) nr 909/2014 kohasest vahenduskohustusest vabastuse taotlemisel peaks DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium tagama, et osalisteks võetavad isikud vastavad teatavatele tingimustele. DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium peaks tagama, et tema osalistel on piisav suutlikkus, pädevus, kogemused ja teadmised kauplemisjärgsetest tegevustest ja hajusraamatu tehnoloogia toimimisest.

(33) Üksused, kellel on õigus määruse (EL) nr 909/2014 alusel osaleda keskdepositooriumis, vastavad üksustele, kellel on õigus osaleda väärtpaberiarveldussüsteemis, mis on määratud ja millest on teatatud vastavalt direktiivile 98/26/EÜ, kuna määrusega (EL) nr 909/2014 on ette nähtud, et keskdepositooriumide korraldatavad väärtpaberiarveldussüsteemid tuleb määrata ja nendest teatada vastavalt direktiivile 98/26/EÜ. Seetõttu ei oleks hajusraamatu tehnoloogial põhineva väärtpaberiarveldussüsteemi korraldaja, kes taotleb vabastust määruse (EL) nr 909/2014 osalemisnõuetest, kooskõlas direktiivi 98/26/EÜ osalemisnõuetega. Seepärast ei saa sellist väärtpaberiarveldussüsteemi kõnealuse direktiivi alusel määrata ega sellest teatada ning seetõttu ei viidata sellele käesolevas määruses mitte kui „DLT väärtpaberiarveldussüsteemile“, vaid kui „DLT arveldussüsteemile“. Käesolev määrus peaks võimaldama keskdepositooriumil korraldada DLT arveldussüsteemi, mis ei kvalifitseeru direktiivi 98/26/EÜ kohaselt määratud väärtpaberiarveldussüsteemiks, ning kuna direktiivi 98/26/EÜ kohaseid maksejõuetusega seotud kaitsemeetmeid ei kohaldata, siis peaks teatavate kompensatsioonimeetmete, sealhulgas maksejõuetusest tulenevate riskide maandamiseks võetavate kompensatsioonimeetmete võtmise korral olema võimalik vabastada keskdepositoorium määruse (EL) nr 909/2014 arvelduse lõplikkuse normide täitmisest. Selline vabastus ei välista siiski kõigile direktiivi 98/26/EÜ nõuetele vastava DLT arveldussüsteemi määramist kõnealuse direktiivi kohaseks väärtpaberiarveldussüsteemiks ja sellest teatamist.

(34) Määrusega (EL) nr 909/2014 soodustatakse tehingute arveldamist keskpangarahas. Kui rahamaksete arveldamine keskpangarahas ei ole praktiline ega võimalik, peaks olema võimalik arveldada keskdepositooriumi enda kontode kaudu kooskõlas nimetatud määrusega või krediidiasutuses avatud kontode kaudu (edaspidi „kommertspangaraha“). Seda nõuet võib olla raske kohaldada DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi puhul, kuna selline keskdepositoorium peaks tegema rahakontodel liikumisi samal ajal väärtpaberite ülekandmise registreerimisega hajusraamatus. Seetõttu tuleks võimaldada DLT arveldussüsteemi korraldavale keskdepositooriumile ajutist vabastust nimetatud määruse rahaarvelduse sätetest, et töötada katsekorra raames välja uuenduslikud lahendused, hõlbustades juurdepääsu kommertspangarahale või e-raha tokenite kasutamist. Arveldamist keskpangarahas saaks pidada ebapraktiliseks ja võimatuks, kui keskpangarahas ei saa arveldada hajusraamatus.

(35) Lisaks nõuetele, mis on osutunud hajusraamatu tehnoloogia keskkonnas ebapraktiliseks, kohaldatakse määruse (EL) nr 909/2014 kohaseid rahaarveldusega seotud nõudeid jätkuvalt väljaspool katsekorda. DLT turutaristu korraldajad peaksid seetõttu oma äriplaanis kirjeldama, kuidas nad kavatsevad täita määruse (EL) nr 909/2014 IV jaotise nõudeid, juhul kui nad katsekorrast lõpuks loobuvad.

(36) Määruse (EL) nr 909/2014 kohaselt peab keskdepositoorium andma kedagi diskrimineerimata ja läbipaistvalt juurdepääsu teisele keskdepositooriumile või teistele turutaristutele. Juurdepääsu andmine DLT arveldussüsteemi korraldavale keskdepositooriumile võib olla tehniliselt keerulisem, koormav või raskesti saavutatav, kuna pärandsüsteemide koostalitlust hajusraamatu tehnoloogiaga ei ole veel testitud. Seetõttu peaks olema võimalik ka anda vabastus DLT arveldussüsteemile kõnealuse nõude täitmisest, kui ta tõendab, et nõude kohaldamine on DLT arveldussüsteemi tegevuse ulatusega võrreldes ebaproportsionaalne.

(37) Olenemata nõudest, mille suhtes vabastust taotleti, peaks DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium tõendama, et taotletav vabastus on proportsionaalne ja põhjendatud hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega. Vabastus peaks piirduma DLT arveldussüsteemiga ega tohiks hõlmata teisi sama keskdepositooriumi korraldatavaid arveldussüsteeme.

(38) DLT turutaristute ja nende korraldajate suhtes tuleks võrreldes traditsiooniliste turutaristutega kohaldada lisanõudeid. Lisanõudeid on vaja, et vältida hajusraamatu tehnoloogia kasutamise või DLT turutaristu toimimisega seotud riske. Seepärast peaks DLT turutaristu korraldaja koostama selge äriplaani, milles on üksikasjalikult kirjeldatud hajusraamatu tehnoloogia kasutamist ja kohaldatavaid õiguslikke tingimusi.

(39) DLT turutaristu korraldajad peaksid kehtestama või asjakohasel juhul dokumenteerima nende kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimise reeglid, sealhulgas hajusraamatule juurdepääsu ja hajusraamatu raames kauplemisele võtmise reeglid, valideerivate sõlmede osalemise reeglid, võimalike huvide konfliktide lahendamise reeglid ning riskijuhtimismeetmed.

(40) DLT turutaristu korraldaja peaks olema kohustatud teavitama liikmeid, osalisi, emitente ja kliente sellest, kuidas ta kavatseb oma tegevusi ellu viia ja kuidas hajusraamatu tehnoloogia kasutamine kaldub kõrvale sellest, kuidas tavapärane mitmepoolne kauplemissüsteem või väärtpaberiarveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium tavaliselt teenust osutab.

(41) DLT turutaristul peaks olema hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega seotud asjakohane ja kindel IT- ja küberkord. See kord peaks olema proportsionaalne DLT turutaristu korraldaja äriplaani laadi, ulatuse ja keerukusega. See kord peaks tagama ka osutatavate teenuste järjepidevuse ja jätkuva läbipaistvuse, kättesaadavuse, usaldusväärsuse ja turvalisuse, sealhulgas võimalike kasutatavate nutilepingute usaldusväärsuse, olenemata sellest, kas need nutilepingud on loonud DLT turutaristu ise või kolmas isik allhanke korras. DLT turutaristud peaksid tagama ka hajusraamatus säilitatavate andmete tervikluse, turvalisuse, konfidentsiaalsuse, kättesaadavuse ja juurdepääsetavuse. DLT turutaristu pädeval asutusel peaks olema lubatud nõuda auditit, et tagada DLT turutaristu üldise IT- ja küberkorra otstarbekohasus. Auditi kulud peaks kandma DLT turutaristu korraldaja.

(42) Kui DLT turutaristu korraldaja äriplaan hõlmab klientide rahaliste vahendite, näiteks raha või raha ekvivalendi või DLT finantsinstrumentide, või sellistele DLT finantsinstrumentidele juurdepääsu vahendite hoidmist, sealhulgas krüptograafiliste võtmete kujul, peaks DLT turutaristul olema asjakohane kord sellise vara kaitseks. DLT turutaristu korraldajad ei tohiks kasutada klientide vara oma arvel, välja arvatud klientide eelneval sõnaselgel kirjalikul nõusolekul. DLT turutaristu peaks eristama klientide rahalisi vahendeid või DLT finantsinstrumente või sellisele varale juurdepääsu vahendeid oma või teiste klientide varast. DLT turutaristu üldine IT- ja küberkord peaks tagama, et klientide vara on kaitstud pettuse, küberrünnakute või muude tõsiste talitlushäirete eest.

(43) Eriloa andmise ajal peaks DLT turutaristu korraldajal olema kehtestatud ka usaldusväärne väljumisstrateegia juhuks, kui katsekord lõpetatakse või eriluba või mõned antud vabastused tunnistatakse kehtetuks või kui ületatakse käesolevas määruses sätestatud piirmäärasid. Väljumisstrateegia peaks hõlmama hajusraamatu tehnoloogia toimingutelt üleminekut traditsioonilisele turutaristule või nende ümberkorraldamist vastavalt traditsioonilisele turutaristule. Sel eesmärgil peaksid uued turuletulijad või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldajad, kes ei korralda traditsioonilist turutaristut, kuhu nad saaksid DLT finantsinstrumente üle kanda, püüdma leppida traditsioonilise turutaristu korraldajatega kokku asjakohases korras. See on eriti oluline DLT finantsinstrumentide

registreerimisel. Seepärast tuleks keskdepositooriumide suhtes kohaldada teatavaid nõudeid sellise korra kehtestamiseks. Lisaks peaksid keskdepositooriumid leppima sellises korras kokku mittediskrimineerivalt ja neil peaks olema võimalik võtta tegelikel kuludel põhinevat mõistlikku kommertstasu.

(44) DLT turutaristu korraldajale eriloa andmisel tuleks üldjoontes järgida samu menetlusi kui tegevusloa andmisel määruse (EL) nr 909/2014 või direktiivi 2014/65/EL alusel. Käesoleva määruse alusel eriloa taotlemisel peaks taotleja siiski märkima, milliseid vabastusi ta kavatseb taotleda. Enne DLT turutaristule eriloa andmist peaks pädev asutus esitama ESMA-le kogu asjakohase teabe. Vajaduse korral peaks ESMA esitama mittesiduva arvamuse taotletavate vabastuste või hajusraamatu tehnoloogia asjakohasuse kohta käesoleva määruse kohaldamisel. Sellist mittesiduvat arvamust ei tuleks käsitada arvamusena määruse (EL) nr 1095/2010 tähenduses. ESMA peaks arvamuse koostamisel konsulteerima teiste liikmesriikide pädevate asutustega. Oma mittesiduvas arvamuses peaks ESMA püüdma tagada investorite kaitse, turu tervikluse ja finantsstabiilsuse. Selleks et tagada kogu siseturul võrdsed tingimused ja aus konkurents, peaks ESMA mittesiduva arvamuse ja suuniste eesmärk olema tagada liidus eri pädevate asutuste poolt antud vabastuste järjepidevus ja proportsionaalsus, sealhulgas hinnates korraldajate poolt kasutatava hajusraamatu tehnoloogia eri liikide asjakohasust käesoleva määruse tarvis.

(45) Väärtpaberite registreerimine, väärtpaberikontode haldamine ja arveldussüsteemide haldamine on tegevused, mida reguleeritakse ka liikmesriikide õiguse, nagu äriühinguõiguse ja väärtpaberiõiguse ühtlustamata sätetega. Seepärast on oluline, et DLT turutaristu korraldajad järgiksid kõiki kohaldatavaid norme ja võimaldaksid oma kasutajatel seda samuti teha.

(46) DLT turutaristu korraldaja esitatud taotlust menetleval pädeval asutusel peaks olema võimalik eriloa andmisest keelduda, kui on põhjust arvata, et DLT turutaristu ei suuda täita liidu õiguse kohaldatavaid sätteid või liidu õiguse kohaldamisalast välja jäävaid liikmesriigi õiguse sätteid ning kui on alust arvata, et DLT turutaristu ohustaks investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust või kui taotluse eesmärk on kehtivatest nõuetest kõrvale hoida.

(47) Pädeva asutuse poolt DLT turutaristule antud eriloas peaksid olema märgitud kõnealusele DLT turutaristule antud vabastused. Luba peaks kehtima kogu liidus, kuid ainult katsekorra kestuse ajal. ESMA peaks avaldama oma veebisaidil DLT turutaristute loetelu ja igaühele neist antud vabastuste loetelu.

(48) Eriluba ja vabastused tuleks anda ajutiselt kuni kuueks aastaks alates eriloa andmise kuupäevast ning need peaksid kehtima ainult katsekorra kestuse ajal. See kuueaastane periood peaks andma DLT turutaristute korraldajatele piisavalt aega, et kohandada oma ärimudeleid katsekorra võimalike muudatustega ja tegutseda katsekorra raames majanduslikult tasuval viisil. See võimaldaks ESMA-l ja komisjonil koguda kasulikke andmeid katsekorra toimimise kohta pärast kriitilise massi erilubade ja seonduvate vabastuste andmist ning selle kohta aru anda. Lõppkokkuvõttes annaks see ka DLT turutaristute korraldajatele aega astuda vajalikke samme kas oma tegevuse lõpetamiseks või üleminekuks uuele õigusraamistikule pärast ESMA ja komisjoni aruannete avaldamist.

(49) Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 909/2014 ja direktiivi 2014/65/EL kohaldamist, peaks pädevatel asutustel olema õigus tunnistada DLT turutaristule antud eriluba või vabastus kehtetuks, kui alustehnoloogias või DLT turutaristu osutatavas teenuses või tegevuses on avastatud puudus, ning tingimusel, et see puudus kaalub üles asjaomasest teenusest või tegevusest saadava kasu, või kui DLT turutaristu korraldaja on rikkunud kohustusi, mis on seotud pädeva asutuse antud lubade või vabastustega, või kui DLT turutaristu korraldaja on registreerinud finantsinstrumente, mis ületavad käesolevas määruses sätestatud piirmäärasid või mis ei vasta muudele tingimustele, mida kohaldatakse DLT finantsinstrumentide suhtes käesoleva määruse alusel. Oma tegevuse käigus peaks DLT

turutaristul olema võimalik taotleda täiendavaid vabastusi lisaks neile, mida taotleti esialgses taotluses. Sellisel juhul tuleks kõnealuseid täiendavaid vabastusi taotleda pädevalt asutuselt samamoodi nagu DLT turutaristule esmase loa andmise ajal taotletud vabastusi.

(50) Kuna DLT turutaristu korraldajad võidakse kehtivate liidu õigusaktide teatavate sätete täitmisest katsekorra raames ajutiselt vabastada, peaksid nad eriloa kehtivuse ajal tegema tihedat koostööd pädevate asutuste ja ESMAga. DLT turutaristu korraldajad peaksid teavitama pädevaid asutusi kõigist olulistest muudatustest seoses äriplaani ja kriitilise tähtsusega töötajatega, tõenditest küberrünnete või muude küberohtude kohta, pettustest või tõsistest kuritarvitustest, muutustest eriloa esmase taotlemise ajal esitatud teabes, tehnilistest või tegevusraskustest, eelkõige hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega seotud raskustest, ning investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust ohustavatest riskidest, mida ei suudetud eriloa andmise ajal ette näha. Investorite kaitse, turu tervikluse ja finantsstabiilsuse tagamiseks peaks pädeval asutusel olema võimalik nõuda juhul, kui teda teavitatakse sellisest olulisest muudatusest, et DLT turutaristu korraldaja taotleks uut eriluba või vabastust või võtaks parandusmeetmeid, mida pädev asutus peab asjakohaseks. Samuti peaksid DLT turutaristu korraldajad esitama pädevale asutusele kogu asjakohase teabe, kui seda nõutakse. Pädevad asutused peaksid edastama DLT turutaristu korraldajatelt saadud teabe ja parandusmeetmeid käsitleva teabe ESMA-le.

(51) DLT turutaristu korraldajad peaksid esitama oma pädevatele asutustele korrapäraselt aruandeid. ESMA peaks korraldama nende aruannete üle arutelusid, et kõigil pädevatel asutustel liidus oleks võimalik saada kogemusi hajusraamatu tehnoloogia mõjust ja aru saada, kas finantsteenuseid käsitlevaid liidu õigusakte tuleks muuta, et hajusraamatu tehnoloogiat saaks ulatuslikumalt kasutada.

(52) Katsekorra ajal on oluline selle raamistiku ja toimimise sagedane seire ja hindamine, et anda DLT turutaristu korraldajatele võimalikult palju teavet. ESMA peaks avaldama iga-aastased aruanded, et anda turuosalistele parem ülevaade turgude toimimisest ja muutustest ning selgitada katsekorra kohaldamist. Need aruanded peaksid sisaldama ajakohastatud teavet kõige olulisemate suundumuste ja riskide kohta. Nimetatud iga-aastased aruanded tuleks esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile.

(53) Kolme aasta möödumisel käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast peaks ESMA esitama komisjonile aruande, mis sisaldab tema hinnangut katsekorrale. ESMA aruande põhjal peaks komisjon esitama aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Nimetatud aruandes tuleks hinnata kulusid ja eeliseid, mis kaasnevad katsekorra pikendamisega täiendavaks ajavahemikuks, katsekorra laiendamisega muud tüüpi finantsinstrumentidele, katsekorra muutmisega muul viisil, katsekorra muutmisega alaliseks, tehes ettepanekuid finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide asjakohaseks muutmiseks, või katsekorra lõpetamisega. Oleks ebasoovitav, kui DLT-põhiste ja muude kui DLT-põhiste turutaristute jaoks oleks kaks paralleelset korda. Kui katsekord on edukas, võiks selle muuta alaliseks, muutes finantsteenuseid käsitlevaid asjaomaseid liidu õigusakte, et luua ühtne ja sidus raamistik.

(54) Kehtivates finantsteenuseid käsitlevates liidu õigusaktides on tuvastatud mõned võimalikud lüngad seoses nende kohaldamisega krüptovara suhtes, mis kvalifitseeruvad finantsinstrumentideks. Eelkõige ei ole hajusraamatu tehnoloogia abil emiteeritavate finantsinstrumentide jaoks kohandatavad määruse (EL) nr 600/2014 alusel vastu võetud regulatiivsed tehnilised standardid, mis käsitlevad teatavaid aruandlusnõudeid ning kauplemiseelse ja -järgse läbipaistvuse nõudeid. Hajusraamatu tehnoloogia või sarnase tehnoloogia abil emiteeritud finantsinstrumentide järelturud on alles kujunemisjärgus ja seepärast on võimalik, et nende omadused erinevad traditsioonilist tehnoloogiat kasutavate finantsinstrumentide turgude omadest. Kõnealustes regulatiivsetes tehnilistes standardites sätestatud reegleid tuleks kohaldada kõigi finantsinstrumentide suhtes, olenemata kasutatavast tehnoloogiast. Seepärast peaks ESMA kooskõlas määruses (EL) nr 600/2014 sätestatud volitusnormiga töötada välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu põhjalikult hindama kõnealuseid regulatiivseid tehnilisi standardeid ja esitama vajalikud muudatusettepanekud, et tagada neis sätestatud reeglite tulemuslik kohaldamine DLT finantsinstrumentide suhtes. Sellise hindamise käigus peaks ESMA võtma arvesse DLT finantsinstrumentide eripära ja seda, kas nende jaoks on vaja standardeid kohandada, et neid finantsinstrumente saaks arendada ilma määruse (EL) nr 600/2014 alusel vastu võetud regulatiivsetes tehnilistes standardites sätestatud reeglite eesmärke kahjustamata.

(55) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid põhjusel, et regulatiivsed takistused finantsinstrumendiks kvalifitseeruva krüptovara DLT turutaristute arendamisele tulenevad finantsteenuseid käsitlevatest liidu õigusaktidest, paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(56) Käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937 ([13]) kohaldamist. Samal ajal tuleks direktiivi 2014/65/EL alusel tegevusloa saanud üksuste puhul kasutada määruse (EL) nr 600/2014 või direktiivi 2014/65/EL rikkumistest teatamise korda, mis on kehtestatud kõnealuse direktiivi alusel. Määruse (EL) nr 909/2014 kohaselt tegevusloa saanud üksuste puhul tuleks kasutada kõnealuse määruse rikkumistest teatamise korda, mis on kehtestatud kõnealuse määruse alusel.

(57) DLT turutaristute korraldamine võib hõlmata isikuandmete töötlemist. Kui käesoleva määruse kohaldamisel on vaja töödelda isikuandmeid, siis tuleks seda teha kooskõlas kohaldatava isikuandmete kaitset käsitleva liidu õigusega. Käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2016/679 ([14]) ja (EL) 2018/1725 ([15]) kohaldamist. Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas oma arvamuse 23. aprillil 2021.

(58) Määruses (EL) nr 600/2014 on ette nähtud üleminekuperiood, mille jooksul ei kohaldata kõnealuse määruse kohast mittediskrimineerivat juurdepääsu kesksele vastaspoolele ega kauplemiskohale selliste kesksete vastaspoolte või kauplemiskohtade puhul, kes on esitanud oma pädevatele asutustele taotluse kasutada börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide osas üleminekukorda. Ajavahemik, mille jooksul pädevad asutused võisid keskse vastaspoole või kauplemiskoha börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide osas mittediskrimineeriva juurdepääsu nõuete täitmisest vabastada, lõppes 3. juulil 2020. Kesksete vastaspoolte ja kauplemiskohtade operatsiooniriske hakkasid negatiivselt mõjutama turgude suurem ebakindlus ja volatiilsus ning seetõttu lükati börsil kaubeldavate tuletisinstrumentidega seotud kauplemis- ja kliirimisteenuseid pakkuvate kesksete vastaspoolte ja kauplemiskohtade jaoks ette nähtud uue avatud juurdepääsu korra kohaldamise kuupäev Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/23 ([16]) artikliga 95 ühe aasta võrra edasi, kuni 3. juulini 2021. Uue avatud juurdepääsu korra kohaldamise kuupäeva edasilükkamise põhjused ei ole kuhugi kadunud. Lisaks võib avatud juurdepääsu kord olla vastuolus paralleelse poliitikaeesmärgiga edendada kauplemist ja innovatsiooni liidus, kuna see võib pärssida innovatsiooni börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide valdkonnas, võimaldades avatud juurdepääsuga konkurentidel tugineda olemasolevate ettevõtjate taristule ja investeeringutele, et pakkuda konkureerivaid tooteid, mille algkulud on madalad. Sellise süsteemi säilitamine, mille puhul tuletisinstrumente kliiritakse ja nendega kaubeldakse vertikaalselt integreeritud üksuses, on kooskõlas ka pikaajaliste rahvusvaheliste suundumustega. Uue avatud juurdepääsu korra kohaldamise kuupäev tuleks seetõttu veel kahe aasta võrra edasi lükata, kuni 3. juulini 2023.

(59) Praegu ei hõlma direktiivis 2014/65/EL esitatud finantsinstrumendi mõiste sõnaselgelt finantsinstrumente, mis on emiteeritud sellist liiki tehnoloogia abil, mis toetab krüpteeritud andmete hajusat salvestamist, nimelt hajusraamatu tehnoloogiat. Et tagada turul selliste finantsinstrumentidega kauplemine kehtiva õigusraamistiku alusel, tuleks nende hõlmamiseks muuta direktiivis 2014/65/EL esitatud finantsinstrumendi mõiste määratlust.

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2021/23 kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku kohta ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1095/2010, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 806/2014 ja (EL) 2015/2365 ning direktiive 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2007/36/EÜ, 2014/59/EL ja (EL) 2017/1132 (ELT L 22, 22.1.2021, lk 1).

(60) Kuigi käesolevas määruses sätestatakse DLT turutaristute, sealhulgas arveldusteenuseid osutavate taristute õigusraamistik, on keskdepositooriumide korraldatavate väärtpaberiarveldussüsteemide üldine õigusraamistik sätestatud määruses (EL) nr 909/2014, mis sisaldab arveldusdistsipliini käsitlevaid sätteid. Arveldusdistsipliini kord hõlmab arvelduse ebaõnnestumistest teatamise, rahatrahvide kogumise ja jaotamise ning kohustuslike sisseostude nõudeid. Vastavalt määruse (EL) nr 909/2014 alusel vastu võetud regulatiivsetele tehnilistele standarditele kohaldatakse arveldusdistsipliini käsitlevaid sätteid alates 1. veebruarist 2022. Sidusrühmad on siiski esitanud tõendeid selle kohta, et kohustuslikud sisseostud võivad suurendada likviidsussurvet ja sisseosturiskiga väärtpaberite kulusid. Selline mõju võib turu volatiilsuse korral veelgi süveneda. Seda arvesse võttes võib määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud kohustusliku sisseostu nõude kohaldamine avaldada negatiivset mõju kapitaliturgude tõhususele ja konkurentsivõimele liidus. See mõju võib omakorda kaasa tuua suurema ostu- ja müügihinna vahe, vähenenud turu tõhususe ja vähem stiimuleid laenata väärtpabereid väärtpaberite laenuks andmise ja repotehingute turgudel või arveldada tehinguid liidus asutatud keskdepositooriumidega. Seetõttu eeldatakse, et kohustusliku sisseostu nõude kohaldamise kulud kaaluvad üles võimaliku kasu. Arvestades kõnealust võimalikku negatiivset mõju, tuleks määrust (EL) nr 909/2014 muuta, et võimaldada iga arveldusdistsipliini meetme puhul erinevat kohaldamise alguskuupäeva, nii et kohustusliku sisseostu nõude kohaldamise alguskuupäeva saaks veel edasi lükata. Edasilükkamine võimaldaks komisjonil hinnata määruse (EL) nr 909/2014 läbivaatamise käigus ning tulevases seadusandlikus ettepanekus, kuidas arveldusdistsipliini raamistikku ja eelkõige kohustusliku sisseostmise nõuet muuta, et võtta arvesse ja käsitleda eespool loetletud probleeme. Lisaks tagaks edasilükkamine, et turuosalised, sealhulgas need DLT turutaristud, mille suhtes kohaldataks arveldusdistsipliini korda, ei kannaks rakendamiskulusid kaks korda, juhul kui neid nõudeid määruse (EL) nr 909/2014 läbivaatamise tulemusena muudetakse.

(61) DLT turutaristu korraldamine ei tohiks kahjustada liikmesriikide kliimapoliitikat. Seega on oluline soodustada vähese heitega või heitevabade hajusraamatu tehnoloogiate arendamist ja neisse investeerimist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

Käesolevas määruses sätestatakse hajusraamatu tehnoloogia (DLT) turutaristutele ja nende korraldajatele esitatavad nõuded seoses järgmisega:

a) erilubade andmine ja kehtetuks tunnistamine DLT turutaristute korraldamiseks kooskõlas käesoleva määrusega;

b) erilubadega seonduvate vabastuste andmine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine;

c) vabastustega seotud tingimuste seadmine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine ning kompensatsiooni- või parandusmeetmete nõudmine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine;

d) DLT turutaristute korraldamine;

e) DLT turutaristute järelevalve ning

f) DLT turutaristute korraldajate, pädevate asutuste ja määrusega (EL) nr 1095/2010 asutatud Euroopa Järelevalveasutuse (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) (ESMA) vaheline koostöö.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „hajusraamatu tehnoloogia“ ehk „DLT“ – tehnoloogia, mis võimaldab hajusraamatute toimimist ja kasutamist;

2) „hajusraamat“ – teabehoidla, mis säilitab andmeid tehingute kohta ja mida jagatakse ning sünkroniseeritakse DLT võrgusõlmede vahel konsensusmehhanismi abil;

3) „konsensusmehhanism“ – reeglid ja menetlused, millega saavutatakse DLT võrgusõlmede vahel kokkulepe tehingu valideerimise kohta;

4) „DLT võrgusõlm“ – seade või protsess, mis on osa võrgust ja millel on olemas kõigi hajusraamatus tehtud tehingute kirjete täielik või osaline koopia;

5) „DLT turutaristu“ – DLT mitmepoolne kauplemissüsteem, DLT arveldussüsteem või DLT kauplemis- ja arveldussüsteem;

6) „DLT mitmepoolne kauplemissüsteem“ – mitmepoolne kauplemissüsteem, kus võetakse kauplemisele üksnes DLT finantsinstrumente;

7) „DLT arveldussüsteem“ – arveldussüsteem, mis arveldab DLT finantsinstrumentidega tehtavaid tehinguid makse või ülekande vastu, olenemata sellest, kas see arveldussüsteem on määratud ja sellest on teatatud vastavalt direktiivile 98/26/EÜ, ning mis võimaldab DLT finantsinstrumentide esmast registreerimist või DLT finantsinstrumentide hoidmise teenuse osutamist;

8) „arveldus“ – määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 7 määratletud arveldus;

9) „arvelduse ebaõnnestumine“ – määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 15 määratletud arvelduse ebaõnnestumine;

10) „DLT kauplemis- ja arveldussüsteem“ – DLT mitmepoolne kauplemissüsteem või DLT arveldussüsteem, mis kombineerib DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi ja DLT arveldussüsteemi osutatavaid teenuseid;

11) „DLT finantsinstrument“ – finantsinstrument, mis on emiteeritud, registreeritud ja üle kantud ning mida säilitatakse hajusraamatu tehnoloogia abil;

12) „finantsinstrument“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 15 määratletud finantsinstrument;

13) „mitmepoolne kauplemissüsteem“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 22 määratletud mitmepoolne kauplemissüsteem;

14) „väärtpaberite keskdepositoorium“ või „keskdepositoorium“ – määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 1 määratletud väärtpaberite keskdepositoorium;

15) „väärtpaberiarveldussüsteem“ – määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 10 määratletud väärtpaberiarveldussüsteem;

16) „pangapäev“ – määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 14 määratletud pangapäev;

17) „väärtpaberiülekanne makse vastu“ – määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 27 määratletud väärtpaberiülekanne makse vastu;

18) „krediidiasutus“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ([17]) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutus;

19) „investeerimisühing“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud investeerimisühing;

20) „turukorraldaja“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 18 määratletud turukorraldaja;

21) „pädev asutus“ – üks või mitu pädevat asutust,

   a) mis on määratud kooskõlas direktiivi 2014/65/EL artikliga 67;

   b) mis on määratud kooskõlas määruse (EL) nr 909/2014 artikliga 11 või

   c) mille liikmesriik on muul juhul määranud tegema järelevalvet käesoleva määruse kohaldamise üle.

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

Artikkel 3

DLT turutaristus kauplemisele võetud või registreeritud finantsinstrumentide piirangud

1. DLT finantsinstrumendid võetakse DLT turutaristus kauplemisele või registreeritakse DLT turutaristus üksnes juhul, kui nende kauplemisele võtmise või hajusraamatus registreerimise ajal on DLT finantsinstrumendid:

a) aktsiad, mille emitendi turukapitalisatsioon või esialgne turukapitalisatsioon on alla 500 miljoni euro;

b) võlakirjad, muus vormis väärtpaberistatud võlad, sealhulgas selliste väärtpaberite hoidmistunnistused, või rahaturuinstrumendid, mille emissioonimaht on alla 1 miljardi euro, välja arvatud need instrumendid, mis sisaldavad tuletisinstrumenti või on sellise struktuuriga, mis teeb kaasneva riski mõistmise kliendi jaoks keeruliseks, või

c) direktiivi 2014/65/EL artikli 25 lõike 4 punkti a alapunkti iv kohaldamisalasse kuuluvad selliste investeerimisfondide osakud, mille valitsetavate varade turuväärtus on alla 500 miljoni euro.

Esimese lõigu punktis b osutatud piirmäära arvutamisel ei võeta arvesse äriühingute võlakirju, mille emitentide turukapitalisatsioon ei ületanud võlakirjade emiteerimise ajal 200 miljonit eurot.

2. Kõikide DLT turutaristus kauplemisele võetud või DLT turutaristus registreeritud DLT finantsinstrumentide agregeeritud turuväärtus ei tohi uue DLT finantsinstrumendi kauplemisele võtmise ega esmase registreerimise ajal ületada 6 miljardit eurot.

Kui uue DLT finantsinstrumendi kauplemisele võtmise või esmase registreerimise tulemusena ulatuks esimeses lõigus osutatud agregeeritud turuväärtus 6 miljardi euroni, ei võta DLT turutaristu kõnealust DLT finantsinstrumenti kauplemisele ega registreeri seda.

3. Kui kõikide DLT turutaristus kauplemisele võetud või DLT turutaristus registreeritud DLT finantsinstrumentide agregeeritud turuväärtus ulatuks 9 miljardi euroni, alustab DLT turutaristu korraldaja artikli 7 lõikes 7 osutatud üleminekustrateegia rakendamist. DLT turutaristu korraldaja teavitab pädevat asutust sellest, et ta on alustanud üleminekustrateegia rakendamist, ja ülemineku ajakavast lõikes 5 sätestatud igakuises aruandes.

4. DLT turutaristu korraldaja arvutab asjaomases DLT turutaristus kaubeldavate või registreeritud DLT finantsinstrumentide kuu keskmise agregeeritud turuväärtuse. Selline kuu keskmine arvutatakse iga DLT finantsinstrumendi igapäevaste sulgemishindade keskmisena, korrutatuna nende DLT finantsinstrumentide arvuga, millega on kõnealuses DLT turutaristus kaubeldud või mis on selles registreeritud sama rahvusvahelise väärtpaberite identifitseerimisnumbriga (ISIN).

DLT turutaristu korraldaja kasutab nimetatud kuu keskmist,

a) kui ta hindab, kas uue DLT finantsinstrumendi kauplemisele võtmine või registreerimine järgmisel kuul tooks kaasa selle, et DLT finantsinstrumentide agregeeritud turuväärtus ulatuks käesoleva artikli lõikes 2 osutatud piirmäärani, ja

b) kui ta otsustab selle üle, kas alustada artikli 7 lõikes 7 osutatud üleminekustrateegia rakendamist.

5. DLT turutaristu korraldaja esitab oma pädevale asutusele igal kuul aruande, milles tõendatakse, et ükski DLT turutaristus kauplemisele võetud või registreeritud DLT finantsinstrument ei ületa lõigetes 2 ja 3 sätestatud piirmäärasid.

6. Pädev asutus võib kehtestada lõigetes 1 ja 2 sätestatutest madalamad piirmäärad. Kui pädev asutus alandab lõikes 2 osutatud piirmäära, loetakse ka lõikes 3 sätestatud piirmäär vastavas ulatuses alandatuks.

Käesoleva lõike esimese lõigu kohaldamisel võtab pädev asutus arvesse selliste teatavat liiki DLT finantsinstrumentide turumahtu ja keskmist kapitalisatsiooni, mis on võetud kauplemisele platvormidel nendes liikmesriikides, kus teenuseid osutatakse ja tegevusega tegeletakse, ning võtab arvesse riske, mis on seotud emitentidega, kasutatava hajusraamatu tehnoloogia liigiga ning DLT turutaristu teenuste ja tegevusega.

7. DLT finantsinstrumentide suhtes, mis on võetud kauplemisele DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemis, kohaldatakse määrust (EL) nr 596/2014.

Artikkel 4

DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemidega seotud nõuded ja vabastused

1. DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi suhtes kohaldatakse vastavalt määrusele (EL) nr 600/2014 ja direktiivile 2014/65/EL mitmepoolse kauplemissüsteemi suhtes kohaldatavaid nõudeid.

Esimene lõik ei laiene nendele nõuetele, mille täitmisest on DLT mitmepoolset kauplemissüsteemi korraldav investeerimisühing või turukorraldaja käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 kohaselt vabastatud, kui investeerimisühing või turukorraldaja järgib:

a) artiklit 7;

b) käesoleva artikli lõikeid 2, 3 ja 4 ning

c) mis tahes kompensatsioonimeetmeid, mida pädev asutus peab asjakohaseks, et saavutada nende sätete eesmärgid, mille suhtes vabastust taotleti, või et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus.

2. Lisaks direktiivi 2014/65/EL artikli 53 lõikes 3 nimetatud isikutele võib pädev asutus DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotlusel anda kõnealusele korraldajale loa lubada füüsilistel ja juriidilistel isikutel kaubelda liikmete või osalistena oma arvel, tingimusel et need isikud vastavad järgmistele nõuetele:

a) nad on piisavalt hea mainega;

b) neil on piisav kauplemisvõime, pädevus ja kogemused, sh teadmised hajusraamatu tehnoloogia toimimisest;

c) nad ei ole DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis turutegijad;

d) nad ei kasuta DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis algoritmipõhist välkkauplemistehnikat;

e) nad ei anna teistele isikutele otsest elektroonilist juurdepääsu DLT mitmepoolsele kauplemissüsteemile;

f) nad ei kauple DLT turutaristus klientide korraldusi täites oma arvel ning

g) nad on andnud teadliku nõusoleku kauplemiseks DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis liikmete või osalistena ning DLT mitmepoolne kauplemissüsteem on neid teavitanud võimalikest riskidest, mis tulenevad tema süsteemide kasutamisest DLT finantsinstrumentidega kauplemiseks.

Kui pädev asutus annab käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud vabastuse, võib ta nõuda lisameetmeid DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi liikmeks või osaliseks võetud füüsiliste isikute kaitseks. Sellised meetmed peavad olema proportsionaalsed liikmete või osaliste riskiprofiiliga.

3. DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotlusel võib pädev asutus vabastada kõnealuse korraldaja või selle liikmed või osalised määruse (EL) nr 600/2014 artikli 26 täitmisest.

Kui pädev asutus annab käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud vabastuse, säilitab DLT mitmepoolne kauplemissüsteem andmed kõigi oma süsteemide kaudu tehtud tehingute kohta. Need andmed peavad sisaldama kõiki määruse (EL) nr 600/2014 artikli 26 lõikes 3 sätestatud üksikasju, mis on asjakohased seoses DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi ja tehingu teinud liikme või osalise kasutatud süsteemiga. DLT mitmepoolne kauplemissüsteem tagab ka, et pädeval asutusel, kellel on vastavalt nimetatud määruse artiklile 26 õigus saada andmeid otse mitmepoolsest kauplemissüsteemist, oleks otsene ja vahetu juurdepääs kõnealustele üksikasjadele. Nendele andmetele juurdepääsuks lubatakse sellisel pädeval asutusel osaleda DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis reguleeriva vaatlejana.

Pädev asutus teeb teabe, millele ta on käesoleva artikli kohaselt juurde pääsenud, põhjendamatu viivituseta kättesaadavaks ESMA-le.

4. Kui DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotleb vabastust vastavalt lõikele 2 või 3, peab ta tõendama, et taotletud vabastus on:

a) hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega proportsionaalne ja põhjendatud ning

b) piiratud DLT mitmepoolse kauplemissüsteemiga ega laiene ühelegi teisele mitmepoolsele kauplemissüsteemile, mida kõnealune korraldaja korraldab.

5. Käesoleva artikli lõikeid 2, 3 ja 4 kohaldatakse *mutatis mutandis* DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi suhtes kooskõlas artikli 6 lõikega 2.

6. ESMA koostab suunised lõike 1 teise lõigu punktis c osutatud kompensatsioonimeetmete kohta.

Artikkel 5

DLT arveldussüsteemidega seotud nõuded ja vabastused

1. DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi suhtes kohaldatakse vastavalt määrusele (EL) nr 909/2014 väärtpaberiarveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi suhtes kohaldatavaid nõudeid.

Esimene lõik ei laiene nendele nõuetele, mille täitmisest on DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium käesoleva artikli lõigete 2–9 kohaselt vabastatud, kui keskdepositoorium järgib:

a) artiklit 7;

b) käesoleva artikli lõikeid 2–10 ning

c) mis tahes kompensatsioonimeetmeid, mida pädev asutus peab asjakohaseks, et saavutada nende sätete eesmärgid, mille suhtes vabastust taotleti, või et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus.

2. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punkti 4, 9 või 28 ning artikli 3, 37 või 38 täitmisest, tingimusel et keskdepositoorium:

a) tõendab, et nimetatud määruse artikli 2 lõike 1 punktis 28 määratletud väärtpaberikonto või nimetatud määruse artiklis 3 sätestatud registrikande kasutamine ei ole ühitatav konkreetse hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega;

b) pakub kompensatsioonimeetmeid nende sätete eesmärkide saavutamiseks, mille suhtes vabastust taotleti, ja tagab vähemalt, et:

   i) DLT finantsinstrumendid registreeritakse hajusraamatus;

   ii) DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi poolt registreeritud emissiooni või selle osa DLT finantsinstrumentide arv on võrdne emissiooni või selle osa selliste DLT finantsinstrumentide koguarvuga, mis on mis tahes ajal registreeritud hajusraamatus;

   iii) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium säilitab andmed, mis võimaldavad tal viivitamata ja igal ajal eristada liikme, osalise, emitendi või kliendi DLT finantsinstrumente iga teise liikme, osalise, emitendi või kliendi DLT finantsinstrumentidest, ning

   iv) arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium ei luba väärtpaberite kreeditjääki, deebetjääki ega väärtpaberite õigusvastast loomist või kustutamist.

3. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 6 või 7 täitmisest, tingimusel et keskdepositoorium kindlustab töökindlate menetluste ja korra abil, et DLT arveldussüsteem vähemalt:

a) tagab selge, täpse ja õigeaegse kinnituse DLT finantsinstrumentidega tehtud tehingute üksikasjade kohta, sealhulgas DLT finantsinstrumentidega seotud maksete kohta, ning DLT finantsinstrumentidega seotud mis tahes tagatise vabastamise või tagatise nõudmise kohta, ning

b) hoiab ära arvelduse ebaõnnestumise või kui see ei ole võimalik, siis lahendab selle.

4. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 19 täitmisest ainult seoses põhitegevuse edasiandmisega kolmandale isikule, tingimusel et nimetatud artikli kohaldamist ei saa ühitada hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega, nagu on ette nähtud keskdepositooriumi korraldatavas DLT arveldussüsteemis.

5. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral lubada sellel keskdepositooriumil võtta DLT arveldussüsteemi osalisteks ka muid füüsilisi ja juriidilisi isikuid kui direktiivi 98/26/EÜ artikli 2 punktis f loetletud isikud, tingimusel et:

a) need isikud on piisavalt hea mainega;

b) neil on piisavalt oskusi, pädevust, kogemusi ja teadmisi seoses arveldamise, hajusraamatu tehnoloogia toimimise ja riskihindamisega, ning

c) nad on andnud teadliku nõusoleku käesolevas määruses sätestatud katsekorraga ühinemiseks ning neid on piisavalt teavitatud selle eksperimentaalsest iseloomust ja võimalikest seonduvatest riskidest.

6. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 33, 34 või 35 täitmisest, tingimusel et keskdepositoorium pakub kompensatsioonimeetmeid nimetatud artiklite eesmärkide saavutamiseks ja tagab vähemalt, et:

a) DLT arveldussüsteem avalikustab osalemise kriteeriumid, mis võimaldavad õiglast ja avatud juurdepääsu kõigile isikutele, kes kavatsevad osaliseks saada, ning et need kriteeriumid on läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad, ning

b) DLT arveldussüsteem avalikustab oma pakutavate arveldusteenustega seotud hinnad ja tasud.

7. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 39 täitmisest, tingimusel et keskdepositoorium pakub kompensatsioonimeetmeid nimetatud artikli eesmärkide saavutamiseks ja kindlustab töökindlate menetluste ja korra abil vähemalt, et:

a) DLT arveldussüsteem arveldab tehinguid DLT finantsinstrumentidega reaalajalähedaselt või päevasiseselt ja igal juhul hiljemalt teisel pangapäeval pärast tehingu toimumist;

b) DLT arveldussüsteem avalikustab arveldussüsteemi reeglid, ning

c) DLT arveldussüsteem maandab kõik riskid, mis tulenevad DLT arveldussüsteemi mittemääramisest süsteemiks direktiivi 98/26/EÜ tähenduses, eelkõige seoses maksejõuetusmenetlustega.

DLT arveldussüsteemi korraldamise seisukohast ei too määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud keskdepositooriumi mõiste väärtpaberiarveldussüsteemi korraldava juriidilise isikuna kaasa seda, et liikmesriigid peaksid määrama DLT arveldussüsteemi direktiivi 98/26/EÜ kohaseks väärtpaberiarveldussüsteemiks ja sellest teatama. Samas ei takistata liikmesriike määramast DLT arveldussüsteemi direktiivi 98/26/EÜ kohaseks väärtpaberiarveldussüsteemiks ning sellest teatamast, kui DLT arveldussüsteem vastab kõigile nimetatud direktiivi nõuetele.

Kui DLT arveldussüsteemi ei määrata direktiivi 98/26/EÜ kohaseks väärtpaberiarveldussüsteemiks ja sellest ei teatata, teeb DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium ettepaneku kompensatsioonimeetmete kohta, et maandada maksejõuetusest tulenevaid riske.

8. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 40 täitmisest, tingimusel et keskdepositoorium arveldab vastavalt põhimõttele „väärtpaberiülekanne makse vastu“.

Maksete arveldamine toimub keskpangarahas, sealhulgas tokenite kujul, kui see on praktiline ja võimalik, või kui see ei ole praktiline ega võimalik, siis määruse (EL) nr 909/2014 IV jaotise kohaselt keskdepositooriumi konto kaudu või kooskõlas kõnealuse jaotisega kommertspangarahas, sealhulgas tokenite kujul, või kasutades e-raha tokeneid.

Erandina käesoleva lõike teisest lõigust ei kohaldata krediidiasutuse suhtes määruse (EL) nr 909/2014 IV jaotist, kui krediidiasutus pakub maksete arveldamist kommertspangarahas DLT turutaristule, mis registreerib DLT finantsinstrumente, mille agregeeritud turuväärtus uue DLT finantsinstrumendi esmasel registreerimisel ei ületa käesoleva määruse artikli 3 lõike 4 kohaselt arvutatuna 6 miljardit eurot.

Kui arveldamine toimub kommertspangarahas ja seda pakub krediidiasutus, kelle suhtes ei kohaldata käesoleva lõike kolmanda lõigu alusel määruse (EL) nr 909/2014 IV jaotist, või kui maksete arveldamine toimub e-raha tokenites, teeb DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium kindlaks selliste vahendite kasutamisest tulenevad riskid ning mõõdab, jälgib, juhib ja minimeerib neid.

Teenuseid, mis on seotud e-raha tokenitega ning mis on samaväärsed määruse (EL) nr 909/2014 lisa C jao punktides b ja c loetletud teenustega, osutab DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium kooskõlas määruse (EL) nr 909/2014 IV jaotisega või krediidiasutus.

9. Pädev asutus võib DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi taotluse korral vabastada selle keskdepositooriumi määruse (EL) nr 909/2014 artikli 50, 51 või 53 täitmisest, tingimusel et keskdepositoorium tõendab, et hajusraamatu tehnoloogia kasutamine ei ühitu teiste keskdepositooriumide või teiste turutaristute pärandsüsteemidega või et juurdepääsu andmine teisele keskdepositooriumile või teisele turutaristule, kes kasutab pärandsüsteeme, tooks DLT arveldussüsteemi tegevuse ulatust arvestades kaasa ebaproportsionaalsed kulud.

Kui DLT arveldussüsteemi korraldavale keskdepositooriumile on antud käesoleva lõike esimese lõigu kohane vabastus, annab ta teistele DLT arveldussüsteemide korraldajatele või teistele DLT kauplemis- ja arveldussüsteemide korraldajatele juurdepääsu oma DLT arveldussüsteemile. DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium teavitab pädevat asutust oma kavatsusest anda selline juurdepääs. Pädev asutus võib keelata sellise juurdepääsu juhul, kui juurdepääs kahjustaks liidu finantssüsteemi või asjaomase liikmesriigi finantssüsteemi stabiilsust.

10. Kui DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium taotleb vabastust vastavalt lõigetele 2–9, tõendab ta, et taotletav vabastus on:

a) proportsionaalne hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega ja sellega põhjendatud ning

b) piirdub DLT arveldussüsteemiga ega laiene ühelegi teisele väärtpaberiarveldussüsteemile, mida korraldab sama keskdepositoorium.

11. Käesoleva artikli lõikeid 2–10 kohaldatakse *mutatis mutandis* DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava investeerimisühingu või turukorraldaja suhtes kooskõlas artikli 6 lõikega 1.

12. ESMA koostab suunised käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punktis c osutatud kompensatsioonimeetmete kohta.

Artikkel 6

DLT kauplemis- ja arveldussüsteemidega seotud nõuded ja vabastused

1. DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava investeerimisühingu või turukorraldaja suhtes kohaldatakse:

a) nõudeid, mida kohaldatakse mitmepoolse kauplemissüsteemi suhtes vastavalt määrusele (EL) nr 600/2014 ja direktiivile 2014/65/EL, ning

b) *mutatis mutandis* nõudeid, mida kohaldatakse keskdepositooriumi suhtes vastavalt määrusele (EL) nr 909/2014, välja arvatud nimetatud määruse artiklid 9, 16, 17, 18, 20, 26, 27, 28, 31, 42, 43, 44, 46 ja 47.

Esimene lõik ei laiene nendele nõuetele, mille täitmisest on DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldav investeerimisühing või turukorraldaja artikli 4 lõigete 2 ja 3 ning artikli 5 lõigete 2–9 kohaselt vabastatud, tingimusel et investeerimisühing või turukorraldaja järgib:

a) artiklit 7;

b) artikli 4 lõikeid 2, 3 ja 4 ning artikli 5 lõikeid 2–10 ning

c) mis tahes kompensatsioonimeetmeid, mida pädev asutus peab asjakohaseks, et saavutada nende sätete eesmärgid, mille suhtes vabastust taotleti, või et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus.

2. DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi suhtes kohaldatakse:

a) nõudeid, mida kohaldatakse keskdepositooriumi suhtes vastavalt määrusele (EL) nr 909/2014, ning

b) *mutatis mutandis* nõudeid, mida kohaldatakse mitmepoolse kauplemissüsteemi suhtes vastavalt määrusele (EL) nr 600/2014 ja direktiivile 2014/65/EL, välja arvatud nimetatud direktiivi artiklid 5–13.

Esimene lõik ei laiene nendele nõuetele, mille täitmisest on DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium artikli 4 lõigete 2 ja 3 ning artikli 5 lõigete 2–9 kohaselt vabastatud, tingimusel et keskdepositoorium järgib:

a) artiklit 7;

b) artikli 4 lõikeid 2, 3 ja 4 ning artikli 5 lõikeid 2–10 ning

c) mis tahes kompensatsioonimeetmeid, mida pädev asutus peab asjakohaseks, et saavutada nende sätete eesmärgid, mille suhtes vabastust taotleti, või et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus.

Artikkel 7

DLT turutaristutele esitatavad lisanõuded

1. DLT turutaristute korraldajad koostavad selge ja üksikasjaliku äriplaani, milles kirjeldatakse, kuidas nad kavandavad oma teenuste osutamist ja tegevust, sealhulgas kriitilise tähtsusega töötajaid, hajusraamatu tehnoloogia tehnilisi aspekte ja kasutamist ning lõike 3 alusel nõutud teavet.

Samuti peavad DLT turutaristute korraldajad tegema üldsusele kättesaadavaks ajakohastatud, selge ja üksikasjaliku kirjaliku dokumentatsiooni, milles määratakse kindlaks DLT turutaristu ja selle korraldaja toimimise reeglid, sealhulgas õiguslikud tingimused, milles määratakse kindlaks DLT turutaristute korraldajate ning nende DLT turutaristuid kasutavate liikmete, osaliste, emitentide ja klientide õigused, kohustused, ülesanded ja vastutus. Õiguslikes tingimustes määratakse kindlaks kohaldatav õigus, kohtueelne vaidluste lahendamise kord, direktiivi 98/26/EÜ kohased maksejõuetusega seotud kaitsemeetmed ja kohtualluvus kohtusse pöördumiseks. DLT turutaristute korraldajad võivad oma kirjaliku dokumentatsiooni teha kättesaadavaks elektrooniliselt.

2. DLT turutaristute korraldajad kehtestavad või kohasel juhul dokumenteerivad kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimise reeglid, sealhulgas hajusraamatule juurdepääsu, valideerivate sõlmede osalemise, võimalike huvide konfliktide lahendamise ja riskijuhtimise reeglid, sealhulgas leevendusmeetmed, et tagada investorite kaitse, turu terviklus ja finantsstabiilsus.

3. DLT turutaristute korraldajad annavad oma liikmetele, osalistele, emitentidele ja klientidele oma veebisaidil selget ja üheselt mõistetavat teavet selle kohta, kuidas korraldajad oma funktsioone täidavad, teenuseid osutavad ja tegevusi ellu viivad ning kuidas nende funktsioonide täitmine, teenuste osutamine ja tegevuste elluviimine kaldub kõrvale sellest, kui seda tehakse mitmepoolses kauplemissüsteemis või väärtpaberiarveldussüsteemis, mis ei põhine hajusraamatu tehnoloogial. See teave peab hõlmama kasutatud hajusraamatu tehnoloogia liiki.

4. DLT turutaristute korraldajad tagavad, et nende hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega seotud üldine IT- ja küberkord on proportsionaalne nende äritegevuse laadi, ulatuse ja keerukusega. Kõnealuse korraga tagatakse nende teenuste ja tegevuste järjepidevus, jätkuv läbipaistvus, kättesaadavus, usaldusväärsus ja turvalisus, sealhulgas DLT turutaristus kasutatavate nutilepingute usaldusväärsus. Samuti tagatakse kõnealuse korraga korraldajate poolt säilitatavate andmete terviklus, turvalisus ja konfidentsiaalsus ning nende andmete kättesaadavus ja neile juurdepääs.

DLT turutaristute korraldajatel on spetsiaalsed operatsiooniriski juhtimise menetlused hajusraamatu tehnoloogia ja krüptovara kasutamisest tulenevate riskide jaoks ning selle kohta, kuidas neid riske realiseerumise korral käsitleda.

DLT turutaristu üldise IT- ja küberkorra usaldusväärsuse hindamiseks võib pädev asutus nõuda kõnealuse korra auditit. Juhul kui pädev asutus nõuab auditit, määrab ta selle tegemiseks sõltumatu audiitori. Auditi kulud kannab DLT turutaristu.

5. Kui DLT turutaristu korraldaja tagab liikmete, osaliste, emitentide või klientide rahaliste vahendite, tagatiste või DLT finantsinstrumentide hoidmise ning tagab sellisele varale juurdepääsu vahendid, sealhulgas krüptovõtmete kujul, peab nimetatud korraldaja kehtestama asjakohase korra, et takistada kõnealuse vara kasutamist korraldaja oma arvel ilma asjaomase liikme, osalise, emitendi või kliendi eelneva sõnaselge kirjaliku nõusolekuta, mille võib anda elektrooniliselt.

DLT turutaristute korraldajad säilitavad turvalised, täpsed, usaldusväärsed ja kättesaadavad andmed oma DLT turutaristus liikmete, osaliste, emitentide või klientide nimel hoitavate rahaliste vahendite, tagatiste ja DLT finantsinstrumentide ning neile rahalistele vahenditele, tagatistele ja DLT finantsinstrumentidele juurdepääsu vahendite kohta.

DLT turutaristute korraldajad eristavad DLT turutaristut kasutavate liikmete, osaliste, emitentide ja klientide rahalised vahendid, tagatised ja DLT finantsinstrumendid ning sellisele varale juurdepääsu vahendid korraldaja enda ning teiste liikmete, osaliste, emitentide või klientide omadest.

Lõikes 4 osutatud üldine IT- ja küberkord tagab, et kõnealused DLT turutaristus liikmete, osaliste, emitentide või klientide nimel hoitavad rahalised vahendid, tagatised ja DLT finantsinstrumendid ning neile juurdepääsu vahendid on kaitstud loata juurdepääsu, häkkimise, seisundi halvenemise, kaotuse, küberründe, varguse, pettuse, hooletuse ja muude tõsiste talitlushäirete riski eest.

6. Rahaliste vahendite, tagatise või DLT finantsinstrumendi kaotuse korral vastutab DLT turutaristu korraldaja, kes nende rahaliste vahendite, tagatise või DLT finantsinstrumendi kaotuse põhjustas, kahju eest summas, mis ulatub kaotatud vara turuväärtuseni. DLT turutaristu korraldaja ei vastuta kaotuse eest, kui ta tõendab, et kaotus on tingitud välisest sündmusest, mille üle tal puudus mõistlik kontroll ja mille tagajärjed oleksid hoolimata kõigist mõistlikest jõupingutustest olnud vältimatud.

DLT turutaristu korraldajad kehtestavad läbipaistva ja asjakohase korra investorite kaitse tagamiseks ning kehtestavad kliendikaebuste menetlemise korra ning kompenseerimis- või heastamiskorra juhuks, kui investorile tekitatud kahju on põhjustatud mis tahes käesoleva lõigu esimeses lõigus osutatud asjaolust või tegevuse lõpetamisest mis tahes artikli 8 lõikes 13, artikli 9 lõikes 11 või artikli 10 lõikes 10 osutatud asjaolu tõttu.

Investorite kaitse tagamiseks võib pädev asutus igal üksikjuhul otsustada nõuda DLT turutaristu korraldajalt täiendavaid usaldatavusalaseid kaitsemeetmeid omavahendite või kindlustuspoliisi näol, kui pädev asutus teeb kindlaks, et käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud asjaolude tõttu klientidele põhjustatavast kahjust tulenevad DLT turutaristu korraldaja võimalikud kohustused ei ole piisavalt kaetud määruses (EL) nr 909/2014, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/2033, ([18]) direktiivis 2014/65/EL või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/2034 ([19]) sätestatud usaldatavusnõuetega.

7. DLT turutaristu korraldaja kehtestab ja teeb üldsusele kättesaadavaks selge ja üksikasjaliku strateegia konkreetse DLT turutaristu tegevusmahu vähendamiseks või konkreetselt DLT turutaristult üleminekuks või selle korraldamise lõpetamiseks (edaspidi „üleminekustrateegia“), sealhulgas hajusraamatu tehnoloogia toimingutele üleminekuks või tagasipöördumiseks tavapärastele turutaristutele, kui:

a) artikli 3 lõikes 3 sätestatud piirmäär on ületatud;

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/2033, mis käsitleb investeerimisühingute suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 575/2013, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 806/2014 (ELT L 314, 5.12.2019, lk 1).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/2034, mis käsitleb investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2002/87/EÜ, 2009/65/EÜ, 2011/61/EL, 2013/36/EL, 2014/59/EL ja 2014/65/EL (ELT L 314, 5.12.2019, lk 64).

b) käesoleva määruse kohaselt antud eriluba või vabastus tuleb kehtetuks tunnistada või muul viisil lõpetada, sealhulgas juhul, kui eriluba või vabastus lõpetatakse artikli 14 lõikes 2 ette nähtud sündmuste järelmina, või

c) DLT turutaristu tegevus lõpetatakse vabatahtlikult või sundkorras.

Üleminekustrateegia peab olema valmis õigeaegseks kasutuselevõtuks.

Üleminekustrateegiaga nähakse ette, kuidas tuleb liikmeid, osalisi, emitente ja kliente käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud eriloa kehtetuks tunnistamise või lõpetamise või tegevuse lõpetamise korral kohelda. Üleminekustrateegias nähakse ette, kuidas tuleb kliente, eelkõige jaeinvestoreid, kaitsta eriloa kehtetuks tunnistamise või lõpetamise või tegevuse lõpetamise ebaproportsionaalse mõju eest. Üleminekustrateegiat ajakohastatakse pidevalt pädeva asutuse eelneval heakskiidul.

Üleminekustrateegias täpsustatakse, kuidas tuleb käituda artikli 3 lõikes 3 osutatud piirmäära ületamise korral.

8. Investeerimisühingud ja turukorraldajad, kellel on käesoleva määruse artikli 8 lõike 2 alusel lubatud korraldada üksnes DLT mitmepoolset kauplemissüsteemi ja kes ei osuta oma üleminekustrateegiates sellele, et nad kavatsevad hankida loa mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamiseks direktiivi 2014/65/EL alusel, ning DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldavad keskdepositooriumid teevad kõik endast oleneva, et leppida direktiivi 2014/65/EL kohast mitmepoolset kauplemissüsteemi korraldavate investeerimisühingute või turukorraldajatega kokku nende tegevuse ülevõtmise korras, ning täpsustavad seda korda oma üleminekustrateegias.

9. DLT arveldussüsteemi korraldavad keskdepositooriumid, kellel on käesoleva määruse artikli 9 lõike 2 alusel lubatud korraldada üksnes DLT arveldussüsteemi ja kes ei osuta oma üleminekustrateegias sellele, et nad kavatsevad hankida loa väärtpaberiarveldussüsteemi korraldamiseks määruse (EL) nr 909/2014 alusel, ning DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldavad investeerimisühingud või turukorraldajad teevad kõik endast oleneva, et leppida väärtpaberiarveldussüsteemi korraldavate keskdepositooriumidega kokku nende tegevuse ülevõtmise korras, ning täpsustavad seda korda oma üleminekustrateegias.

Väärtpaberiarveldussüsteemi korraldavad keskdepositooriumid, kes saavad taotluse leppida kokku käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud korras, vastavad kolme kuu jooksul alates taotluse kättesaamise kuupäevast. Väärtpaberiarveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium lepib sellises korras kokku mittediskrimineerival viisil ja võib võtta mõistlikku kommertstasu, mis põhineb tegelikel kuludel. Taotluse saanud pool võib taotluse tagasi lükata ainult juhul, kui selline kord kahjustaks finantsturgude sujuvat ja nõuetekohast toimimist või põhjustaks süsteemset riski. Ta ei või taotlust tagasi lükata turuosa kaotamise põhjendusel. Kui ta taotluse tagasi lükkab, teavitab ta taotluse esitanud DLT turutaristu korraldajat põhjustest kirjalikult.

10. Lõigetes 8 ja 9 osutatud kord peab olema kehtestatud hiljemalt viie aasta möödumisel eriloa andmise kuupäevast, või varasemal kuupäeval, kui pädev asutus seda nõuab, et käsitleda konkreetse eriloa ennetähtaegse lõpetamise riski.

Artikkel 8

Eriluba DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamiseks

1. Direktiivi 2014/65/EL alusel investeerimisühingu või reguleeritud turu korraldamise tegevusloa saanud juriidiline isik võib taotleda eriluba käesoleva määruse alusel DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamiseks.

2. Kui juriidiline isik taotleb direktiivi 2014/65/EL alusel investeerimisühingu või reguleeritud turu korraldamise tegevusluba ja samal ajal käesoleva artikli alusel eriluba üksnes DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamiseks, ei hinda pädev asutus, kas taotleja vastab nendele direktiivi 2014/65/EL nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas käesoleva määruse artikliga 4 taotlenud vabastust.

3. Kui juriidiline isik taotleb samal ajal investeerimisühingu või reguleeritud turu korraldamise tegevusluba ja eriluba, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 2, esitab ta taotluses direktiivi 2014/65/EL artikli 7 kohaselt nõutava teabe, välja arvatud teave, mis tõendab vastavust nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas käesoleva määruse artikliga 4 taotlenud vabastust.

4. Käesoleva määruse kohaselt DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamise eriloa taotlus sisaldab järgmist teavet:

a) artikli 7 lõikes 1 osutatud taotleja äriplaan, DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi reeglid ja õiguslikud tingimused ning artikli 7 lõikes 3 osutatud teave DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi toimimise, teenuste ja tegevuse kohta;

b) artikli 7 lõikes 2 osutatud kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimise kirjeldus;

c) artikli 7 lõikes 4 osutatud taotleja üldise IT- ja küberkorra kirjeldus;

d) tõendid selle kohta, et taotleja on oma kohustuste täitmiseks ja klientidele kompensatsiooni maksmiseks kehtestanud piisavad usaldatavusalased kaitsemeetmed, nagu on osutatud artikli 7 lõike 6 kolmandas lõigus;

e) kui see on asjakohane, artikli 7 lõikes 5 osutatud klientide DLT finantsinstrumentide hoidmise korra kirjeldus;

f) artikli 7 lõike 6 teises lõigus osutatud investorite kaitse tagamise korra kirjeldus ning kliendikaebuste menetlemise ja õiguskaitsemehhanismide kirjeldus;

g) taotleja üleminekustrateegia ning

h) vabastused, mida taotleja vastavalt artiklile 4 taotleb, iga taotletava vabastuse põhjendus, kavandatud kompensatsioonimeetmed ja vahendid, mille abil taotleja kavatseb vabastustega seotud tingimusi täita.

5. Hiljemalt 23. märtsiks 2023 töötab ESMA lõike 4 kohaldamiseks välja standardvormid, -vormingud ja -mallid kehtestavad suunised.

6. Pädev asutus hindab 30 tööpäeva jooksul pärast DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamise eriloa taotluse saamise kuupäeva, kas taotlus on täielik. Kui taotlus ei ole täielik, määrab pädev asutus tähtaja, milleks taotleja peab esitama puuduva või täiendava teabe. Kui taotlus on pädeva asutuse arvates täielik, teavitab ta sellest taotlejat.

Niipea kui pädev asutus jõuab seisukohale, et taotlus on täielik, saadab ta taotluse koopia ESMA-le.

7. Kui see on vajalik vabastuste järjepidevuse ja proportsionaalsuse edendamiseks või investorite kaitse, turu tervikluse ja finantsstabiilsuse tagamiseks, esitab ESMA 30 kalendripäeva jooksul alates kõnealuse taotluse koopia saamisest pädevale asutusele mittesiduva arvamuse taotletavate vabastuste või käesoleva määruse tarvis kasutatava hajusraamatu tehnoloogia liigi asjakohasuse kohta.

Enne mittesiduva arvamuse esitamist konsulteerib ESMA teiste liikmesriikide pädevate asutustega ja võtab nende seisukohti arvamuse esitamisel igati arvesse.

Kui ESMA on mittesiduva arvamuse esitanud, võtab pädev asutus seda arvamust igati arvesse ja esitab ESMA-le taotluse korral teatise, milles selgitab märkimisväärseid kõrvalekaldeid arvamusest. ESMA arvamust ega pädeva asutuse teatist ei avalikustata.

8. Hiljemalt 24. märtsiks 2025 töötab ESMA välja suunised, et edendada järjepidevust ja proportsionaalsust järgmises:

a) DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemide korraldajatele kogu liidus antud vabastused, sealhulgas seoses sellise eri liiki hajusraamatu tehnoloogiate asjakohasuse hindamisega, mida DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemide korraldajad kasutavad käesoleva määruse tarvis, ja

b) artikli 3 lõikes 6 sätestatud võimaluse kasutamine.

Kõnealuste suunistega tagatakse investorite kaitse, turu terviklus ja finantsstabiilsus.

ESMA ajakohastab kõnealuseid suuniseid korrapäraselt.

9. 90 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, mil pädev asutus saab DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamise eriloa saamiseks esitatud täieliku taotluse kätte, hindab ta seda ja otsustab, kas eriluba anda. Kui taotleja taotleb samal ajal tegevusluba direktiivi 2014/65/EL alusel ja eriluba käesoleva määruse alusel, võib hindamisperioodi pikendada kuni direktiivi 2014/65/EL artikli 7 lõikes 3 sätestatud ajavahemiku võrra.

10. Ilma et see piiraks direktiivi 2014/65/EL artiklite 7 ja 44 kohaldamist, keeldub pädev asutus DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamiseks eriluba andmast, kui on alust arvata, et:

a) investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust ohustavad suured riskid, mida taotleja ei ole korralikult käsitlenud ega maandanud;

b) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldamiseks taotletavate eriloa ja vabastuste eesmärk on õiguslike või regulatiivsete nõuete täitmisest kõrvale hoida või

c) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja ei suuda või ei võimalda oma kasutajatel järgida liidu õiguse kohaldatavaid sätteid või liidu õiguse kohaldamisalast välja jäävaid riigisisese õiguse sätteid.

11. Eriluba kehtib kogu liidus kuni kuus aastat alates eriloa andmise kuupäevast. Eriloas täpsustatakse kooskõlas artikliga 4 antud vabastused, kompensatsioonimeetmed ja pädeva asutuse poolt kooskõlas artikli 3 lõikega 6 kehtestatud madalamad piirmäärad.

Pädev asutus teavitab käesoleva artikli kohase eriloa andmisest, andmisest keeldumisest ja eriloa kehtetuks tunnistamisest, sealhulgas käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud teabest, viivitamata ESMAt.

ESMA avaldab oma veebisaidil järgmise teabe:

a) DLT mitmepoolsete kauplemissüsteemide loetelu, nende erilubade kehtivuse algus- ja lõppkuupäevad, igale DLT mitmepoolsele kauplemissüsteemile antud vabastuste loetelu, pädevate asutuste poolt igale DLT mitmepoolsele kauplemissüsteemile kehtestatud madalamad piirmäärad, ning

b) artikli 4 alusel esitatud vabastuste taotluste koguarv, sealhulgas antud ja keeldutud vabastuste arv ja liigid, ning keeldumiste põhjendused.

Kolmanda lõigu punktis b osutatud teave avaldatakse anonüümselt.

12. Ilma et see piiraks direktiivi 2014/65/EL artiklite 8 ja 44 kohaldamist, tunnistab pädev asutus eriloa või sellega seotud vabastused kehtetuks, kui:

a) kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimises või DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja osutatavates teenustes ja tegevuses on avastatud puudus, mis ohustab investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust, ning risk kaalub katsetatavatest teenustest ja tegevusest saadava kasu üles;

b) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja on rikkunud vabastustega seotud tingimusi;

c) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja on võtnud kauplemisele finantsinstrumendid, mis ei vasta artikli 3 lõikes 1 sätestatud tingimustele;

d) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja on ületanud artikli 3 lõikes 2 osutatud piirmäära;

e) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja on ületanud artikli 3 lõikes 3 osutatud piirmäära, kuid ei ole alustanud üleminekustrateegia rakendamist, või

f) DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldajale anti eriluba või sellega seotud vabastused eksitava teabe või olulise väljajätte alusel.

13. Kui DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja kavatseb teha kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimises või oma teenustes või tegevuses olulise muudatuse, mille tõttu on vaja uut eriluba, uut vabastust või tuleb muuta sellele korraldajale antud üht või mitut vabastust või vabastusega seotud tingimusi, taotleb DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja uut eriluba, vabastust või muudatust.

Kui DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja taotleb uut eriluba, vabastust või muudatust, kohaldatakse artiklis 4 sätestatud menetlust. Pädev asutus menetleb taotlust kooskõlas käesoleva artikliga.

Artikkel 9

Eriluba DLT arveldussüsteemi korraldamiseks

1. Määruse (EL) nr 909/2014 alusel keskdepositooriumi tegevusloa saanud juriidiline isik võib taotleda eriluba käesoleva määruse alusel DLT arveldussüsteemi korraldamiseks.

2. Kui juriidiline isik taotleb määruse (EL) nr 909/2014 alusel keskdepositooriumi tegevusluba ja samal ajal käesoleva artikli alusel eriluba üksnes DLT arveldussüsteemi korraldamiseks, ei hinda pädev asutus, kas taotleja vastab nendele määruse (EL) nr 909/2014 nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas käesoleva määruse artikliga 5 taotlenud vabastust.

3. Kui juriidiline isik taotleb samal ajal keskdepositooriumi tegevusluba ja eriluba, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 2, esitab ta taotluses määruse (EL) nr 909/2014 artikli 17 lõikes 2 osutatud teabe, välja arvatud teave, mis tõendab vastavust nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas käesoleva määruse artikliga 5 taotlenud vabastust.

4. Käesoleva määruse kohaselt DLT arveldussüsteemi korraldamise eriloa taotlus sisaldab järgmist teavet:

a) artikli 7 lõikes 1 osutatud taotleja äriplaan, DLT arveldussüsteemi reeglid ja õiguslikud tingimused ning artikli 7 lõikes 3 osutatud teave DLT arveldussüsteemi toimimise, teenuste ja tegevuse kohta;

b) artikli 7 lõikes 2 osutatud kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimise kirjeldus;

c) artikli 7 lõikes 4 osutatud taotleja üldise IT- ja küberkorra kirjeldus;

d) tõendid selle kohta, et taotleja on oma kohustuste täitmiseks ja klientidele kompensatsiooni maksmiseks kehtestanud piisavad usaldatavusalased kaitsemeetmed, nagu on osutatud artikli 7 lõike 6 kolmandas lõigus;

e) kui see on asjakohane, artikli 7 lõikes 5 osutatud klientide DLT finantsinstrumentide hoidmise korra kirjeldus;

f) artikli 7 lõike 6 teises lõigus osutatud investorite kaitse tagamise korra kirjeldus ning kliendikaebuste menetlemise ja õiguskaitsemehhanismide kirjeldus;

g) taotleja üleminekustrateegia ning

h) vabastused, mida taotleja vastavalt artiklile 5 taotleb, iga taotletava vabastuse põhjendus, kavandatud kompensatsioonimeetmed ja vahendid, mille abil taotleja kavatseb vabastustega seotud tingimusi täita.

5. Hiljemalt 23. märtsiks 2023 töötab ESMA lõike 4 kohaldamiseks välja standardvormid, -vormingud ja -mallid kehtestavad suunised.

6. Pädev asutus hindab 30 tööpäeva jooksul pärast DLT arveldussüsteemi korraldamise eriloa taotluse saamise kuupäeva, kas taotlus on täielik. Kui taotlus ei ole täielik, määrab pädev asutus tähtaja, milleks taotleja peab esitama puuduva või täiendava teabe. Kui taotlus on pädeva asutuse arvates täielik, teavitab ta sellest taotlejat.

Niipea kui pädev asutus jõuab seisukohale, et taotlus on täielik, saadab ta taotluse koopia

a) ESMA-le ja

b) määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 12 osutatud asjaomastele asutustele.

7. Kui see on vajalik vabastuste järjepidevuse ja proportsionaalsuse edendamiseks või investorite kaitse, turu tervikluse ja finantsstabiilsuse tagamiseks, esitab ESMA 30 kalendripäeva jooksul alates kõnealuse taotluse koopia saamisest pädevale asutusele mittesiduva arvamuse taotletavate vabastuste või käesoleva määruse tarvis kasutatava hajusraamatu tehnoloogia liigi asjakohasuse kohta.

Enne mittesiduva arvamuse esitamist konsulteerib ESMA teiste liikmesriikide pädevate asutustega ja võtab nende seisukohti arvamuse esitamisel igati arvesse.

Kui ESMA on mittesiduva arvamuse esitanud, võtab pädev asutus seda arvamust igati arvesse ja esitab ESMA-le taotluse korral teatise, milles selgitab märkimisväärseid kõrvalekaldeid arvamusest. ESMA arvamust ega pädeva asutuse teatist ei avalikustata.

Määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 12 osutatud asjaomased asutused esitavad pädevale asutusele 30 kalendripäeva jooksul alates taotluse koopia saamisest taotleja korraldatava DLT arveldussüsteemi omaduste kohta mittesiduva arvamuse.

8. Hiljemalt 24. märtsiks 2025 töötab ESMA välja suunised, et edendada järjepidevust ja proportsionaalsust järgmises:

a) DLT arveldussüsteeme korraldavatele keskdepositooriumidele kogu liidus antud vabastused, sealhulgas seoses sellise eri liiki hajusraamatu tehnoloogiate asjakohasuse hindamisega, mida turukorraldajad kasutavad käesoleva määruse tarvis, ja

b) artikli 3 lõikes 6 sätestatud võimaluse kasutamine.

Kõnealuste suunistega tagatakse investorite kaitse, turu terviklus ja finantsstabiilsus.

ESMA ajakohastab kõnealuseid suuniseid korrapäraselt.

9. 90 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, mil pädev asutus saab DLT arveldussüsteemi korraldamise eriloa saamiseks esitatud täieliku taotluse kätte, hindab ta seda ja otsustab, kas eriluba anda. Kui taotleja taotleb samal ajal keskdepositooriumi tegevusluba määruse (EL) nr 909/2014 alusel ja eriluba käesoleva määruse alusel, võib hindamisperioodi pikendada kuni määruse (EL) nr 909/2014 artikli 17 lõikes 8 sätestatud ajavahemiku võrra.

10. Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 909/2014 artikli 17 kohaldamist, keeldub pädev asutus DLT arveldussüsteemi korraldamiseks eriluba andmast, kui on alust arvata, et:

a) investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust ohustavad märkimisväärsed riskid, mida taotleja ei ole korralikult käsitlenud ega maandanud;

b) DLT arveldussüsteemi korraldamiseks taotletavate eriloa ja vabastuste eesmärk on õiguslike või regulatiivsete nõuete täitmisest kõrvale hoida või

c) keskdepositoorium ei suuda või ei võimalda oma kasutajatel järgida liidu õiguse kohaldatavaid sätteid või liidu õiguse kohaldamisalast välja jäävaid riigisisese õiguse sätteid.

11. Eriluba kehtib kogu liidus kuni kuus aastat alates eriloa andmise kuupäevast. Eriloas täpsustatakse kooskõlas artikliga 5 antud vabastused, kompensatsioonimeetmed ja pädeva asutuse poolt kooskõlas artikli 3 lõikega 6 kehtestatud madalamad piirmäärad.

Pädev asutus teavitab käesoleva artikli kohase eriloa andmisest, selle andmisest keeldumisest ja eriloa kehtetuks tunnistamisest, sealhulgas käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud teabest, viivitamata ESMAt ja käesoleva artikli lõikes 7 osutatud asjaomaseid asutusi.

ESMA avaldab oma veebisaidil järgmise teabe:

a) DLT arveldussüsteemide loetelu, nende erilubade kehtivuse algus- ja lõppkuupäevad, igale DLT arveldussüsteemile antud vabastuste loetelu, pädevate asutuste poolt igale DLT arveldussüsteemile kehtestatud madalamad piirmäärad, ning

b) artikli 5 alusel esitatud vabastuste taotluste koguarv, sealhulgas antud ja keeldutud vabastuste arv ja liigid, ning keeldumiste põhjendused.

Kolmanda lõigu punktis b osutatud teave avaldatakse anonüümselt.

12. Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 909/2014 artikli 20 kohaldamist, tunnistab pädev asutus eriloa või sellega seotud vabastused kehtetuks, kui:

a) kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimises või DLT arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi osutatavates teenustes ja tegevuses on avastatud puudus, mis ohustab investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust, ning risk kaalub katsetatavatest teenustest ja tegevusest saadava kasu üles;

b) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium on rikkunud vabastustega seotud tingimusi;

c) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium on registreerinud finantsinstrumendid, mis ei vasta artikli 3 lõikes 1 sätestatud tingimustele;

d) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium on ületanud artikli 3 lõikes 2 osutatud piirmäära;

e) DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium on ületanud artikli 3 lõikes 3 osutatud piirmäära, kuid ei ole alustanud üleminekustrateegia rakendamist, või

f) DLT arveldussüsteemi korraldavale keskdepositooriumile anti eriluba või sellega seotud vabastused eksitava teabe või olulise väljajätte alusel.

13. Kui DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium kavatseb teha kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimises või oma teenustes või tegevuses olulise muudatuse, mille tõttu on vaja uut eriluba, uut vabastust või tuleb muuta sellele keskdepositooriumile tehtud üht või mitut vabastust või vabastusega seotud tingimusi, taotleb DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium uut eriluba, vabastust või muudatust.

Kui DLT arveldussüsteemi korraldav keskdepositoorium taotleb uut eriluba, vabastust või muudatust, kohaldatakse artiklis 5 sätestatud menetlust. Pädev asutus menetleb taotlust kooskõlas käesoleva artikliga.

Artikkel 10

Eriluba DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamiseks

1. Direktiivi 2014/65/EL alusel investeerimisühingu tegevusloa või reguleeritud turu korraldamise tegevusloa saanud või määruse (EL) nr 909/2014 alusel keskdepositooriumi tegevusloa saanud juriidiline isik võib taotleda eriluba käesoleva määruse alusel DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamiseks.

2. Kui juriidiline isik taotleb direktiivi 2014/65/EL alusel investeerimisühingu tegevusluba või reguleeritud turu korraldamise tegevusluba või määruse (EL) nr 909/2014 alusel keskdepositooriumi tegevusluba ja samal ajal käesoleva artikli alusel eriluba üksnes DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamiseks, ei hinda pädev asutus, kas taotleja vastab nendele direktiivi 2014/65/EL või määruse (EL) nr 909/2014 nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas käesoleva määruse artikliga 6 taotlenud vabastust.

3. Kui juriidiline isik taotleb samal ajal investeerimisühingu tegevusluba või reguleeritud turu korraldamise tegevusluba või keskdepositooriumi tegevusluba ja eriluba, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 2, esitab ta taotluses olenevalt sellest, kumb õigusakt on kohaldatav, direktiivi 2014/65/EL artikli 7 või määruse (EL) nr 909/2014 artikli 17 kohaselt nõutava teabe, välja arvatud teave, mis tõendab vastavust nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas käesoleva määruse artikliga 6 taotlenud vabastust.

4. Käesoleva määruse kohaselt DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamise eriloa taotlus sisaldab järgmist teavet:

a) artikli 7 lõikes 1 osutatud taotleja äriplaan, DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi reeglid ja õiguslikud tingimused ning artikli 7 lõikes 3 osutatud teave DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi toimimise, teenuste ja tegevuse kohta;

b) artikli 7 lõikes 2 osutatud kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimise kirjeldus;

c) artikli 7 lõikes 4 osutatud taotleja üldise IT- ja küberkorra kirjeldus;

d) tõendid selle kohta, et taotleja on oma kohustuste täitmiseks ja klientidele kompensatsiooni maksmiseks kehtestanud piisavad usaldatavusalased kaitsemeetmed, nagu on osutatud artikli 7 lõike 6 kolmandas lõigus;

e) kui see on asjakohane, artikli 7 lõikes 5 osutatud klientide DLT finantsinstrumentide hoidmise korra kirjeldus;

f) artikli 7 lõike 6 teises lõigus osutatud investorite kaitse tagamise korra kirjeldus ning kliendikaebuste menetlemise ja õiguskaitsemehhanismide kirjeldus;

g) taotleja üleminekustrateegia ja

h) vabastused, mida taotleja vastavalt artiklile 6 taotleb, iga taotletava vabastuse põhjendus, kavandatud kompensatsioonimeetmed ja vahendid, mille abil taotleja kavatseb vabastustega seotud tingimusi täita.

5. Lisaks käesoleva artikli lõikes 4 osutatud teabele esitab taotleja, kes kavatseb DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldada investeerimisühingu või turukorraldajana, teabe selle kohta, kuidas ta kavatseb täita määruse (EL) nr 909/2014 kohaldatavaid nõudeid, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 6 lõikes 1, välja arvatud teave, mis tõendab vastavust nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas kõnealuse artikliga taotlenud vabastust.

Lisaks käesoleva artikli lõikes 4 osutatud teabele esitab taotleja, kes kavatseb DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldada keskdepositooriumina, teabe selle kohta, kuidas ta kavatseb täita direktiivi 2014/65/EL kohaldatavaid nõudeid, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 6 lõikes 2, välja arvatud teave, mis tõendab vastavust nõuetele, mille täitmisest on taotleja kooskõlas kõnealuse artikliga taotlenud vabastust.

6. Hiljemalt 23. märtsiks 2023 töötab ESMA lõike 4 kohaldamiseks välja standardvormid, -vormingud ja -mallid kehtestavad suunised.

7. Pädev asutus hindab 30 tööpäeva jooksul pärast DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamise eriloa taotluse saamise kuupäeva, kas taotlus on täielik. Kui taotlus ei ole täielik, määrab pädev asutus tähtaja, milleks taotleja peab esitama puuduva või täiendava teabe. Kui taotlus on pädeva asutuse arvates täielik, teavitab ta sellest taotlejat.

Niipea kui pädev asutus jõuab seisukohale, et taotlus on täielik, saadab ta taotluse koopia

a) ESMA-le ja

b) määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 12 osutatud asjaomastele asutustele.

8. Kui see on vajalik vabastuste järjepidevuse ja proportsionaalsuse edendamiseks või investorite kaitse, turu tervikluse ja finantsstabiilsuse tagamiseks, esitab ESMA 30 kalendripäeva jooksul alates kõnealuse taotluse koopia saamisest pädevale asutusele mittesiduva arvamuse taotletavate vabastuste või käesoleva määruse tarvis kasutatava hajusraamatu tehnoloogia liigi asjakohasuse kohta.

Enne mittesiduva arvamuse esitamist konsulteerib ESMA teiste liikmesriikide pädevate asutustega ja võtab nende seisukohti arvamuse esitamisel igati arvesse.

Kui ESMA on mittesiduva arvamuse esitanud, võtab pädev asutus seda arvamust igati arvesse ja esitab ESMA-le taotluse korral teatise, milles selgitab märkimisväärseid kõrvalekaldeid arvamusest. ESMA arvamust ega pädeva asutuse teatist ei avalikustata.

Määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 12 osutatud asjaomased asutused esitavad 30 kalendripäeva jooksul alates taotluse koopia saamisest pädevale asutusele mittesiduva arvamuse taotleja korraldatava DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi omaduste kohta.

9. 90 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, mil pädev asutus saab DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamise eriloa saamiseks esitatud täieliku taotluse kätte, hindab ta seda ja otsustab, kas eriluba anda. Kui taotleja taotleb samal ajal tegevusluba direktiivi 2014/65/EL või määruse (EL) nr 909/2014 alusel ja eriluba käesoleva artikli alusel, võib hindamisperioodi pikendada olenevalt sellest, kumb õigusakt on kohaldatav, kuni direktiivi 2014/65/EL artikli 7 lõikes 3 või määruse (EL) nr 909/2014 artikli 17 lõikes 8 sätestatud ajavahemiku võrra.

10. Ilma et see piiraks direktiivi 2014/65/EL artiklite 7 ja 44 ning määruse (EL) nr 909/2014 artikli 17 kohaldamist, keeldub pädev asutus DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamise eriluba andmast, kui on alust arvata, et:

a) investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust ohustavad suured riskid, mida taotleja ei ole korralikult käsitlenud ega maandanud;

b) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldamiseks taotletava eriloa ja vabastuste eesmärk on õiguslike või regulatiivsete nõuete täitmisest kõrvale hoida või

c) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja ei suuda või ei võimalda oma kasutajatel järgida liidu õiguse kohaldatavaid sätteid või liidu õiguse kohaldamisalast välja jäävaid riigisisese õiguse sätteid.

11. Eriluba kehtib kogu liidus kuni kuus aastat alates eriloa andmise kuupäevast. Eriloas täpsustatakse kooskõlas artikliga 6 antud vabastused, kompensatsioonimeetmed ja pädeva asutuse poolt kooskõlas artikli 3 lõikega 6 kehtestatud madalamad piirmäärad.

Pädev asutus teavitab käesoleva artikli kohase eriloa andmisest, andmisest keeldumisest ja eriloa kehtetuks tunnistamisest, sealhulgas käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud teabest, viivitamata ESMAt ja määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 12 osutatud asjaomaseid asutusi.

ESMA avaldab oma veebisaidil järgmise teabe:

a) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemide loetelu, nende erilubade kehtivuse algus- ja lõppkuupäevad, igale DLT kauplemis- ja arveldussüsteemile antud vabastuste loetelu, pädevate asutuste poolt igale DLT kauplemis- ja arveldussüsteemile kehtestatud madalamad piirmäärad, ning

b) artikli 6 alusel esitatud vabastuste taotluste koguarv, sealhulgas antud ja keeldutud vabastuste arv ja liigid, ning keeldumiste põhjendused.

Kolmanda lõigu punktis b osutatud teave avaldatakse anonüümselt.

12. Ilma et see piiraks direktiivi 2014/65/EL artiklite 8 ja 44 ning määruse (EL) nr 909/2014 artikli 20 kohaldamist, tunnistab pädev asutus eriloa või sellega seotud vabastused kehtetuks, kui:

a) kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimises või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja osutatavates teenustes ja tegevuses on avastatud puudus, mis ohustab investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust, ning risk kaalub katsetatavatest teenustest ja tegevusest saadava kasu üles;

b) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja on rikkunud vabastustega seotud tingimusi;

c) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja on võtnud kauplemisele või registreerinud finantsinstrumendid, mis ei vasta artikli 3 lõikes 1 sätestatud tingimustele;

d) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja on ületanud artikli 3 lõikes 2 osutatud piirmäära;

e) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja on ületanud artikli 3 lõikes 3 osutatud piirmäära, kuid ei ole alustanud üleminekustrateegia rakendamist, või

f) DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldajale anti eriluba või sellega seotud vabastused eksitava teabe või olulise väljajätte alusel.

13. Kui DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja kavatseb teha kasutatava hajusraamatu tehnoloogia toimimises või oma teenustes või tegevuses olulise muudatuse, mille tõttu on vaja uut eriluba, uut vabastust või tuleb muuta sellele korraldajale antud üht või mitut vabastust või vabastusega seotud tingimusi, taotleb DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja uut eriluba, vabastust või muudatust.

Kui DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja taotleb uut eriluba, vabastust või muudatust, kohaldatakse artiklis 6 sätestatud menetlust. Pädev asutus menetleb taotlust kooskõlas käesoleva artikliga.

Artikkel 11

DLT turutaristute korraldajate, pädevate asutuste ja ESMA koostöö

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 909/2014 ja direktiivi 2014/65/EL kohaldamist, teevad DLT turutaristute korraldajad pädevate asutustega koostööd.

Eelkõige teavitavad DLT turutaristu korraldajad oma pädevaid asutusi viivitamata, kui nad saavad teada järgmistest asjaoludest:

a) äriplaanis kavandatud olulised muudatused, sealhulgas muudatused, mis on seotud kriitilise tähtsusega töötajate, DLT turutaristu reeglite ja õiguslike tingimustega;

b) tõendid loata juurdepääsu, suurte talitlushäirete, kaotamise, küberrünnete või muude küberohtude, pettuse, varguse või muude DLT turutaristu korraldajale osaks saanud tõsiste kuritarvituste kohta;

c) olulised muudatused pädevale asutusele esitatud teabes;

d) eriloaga hõlmatud tegevustega või teenuste osutamisega seotud tehnilised või tegevusraskused, sealhulgas raskused, mis on seotud hajusraamatu tehnoloogia ja DLT finantsinstrumentide arendamise või kasutamisega, või

e) investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust ohustavad riskid, mis on tekkinud, kuid mida eriloa taotluses ega eriloa andmise ajal ette ei nähtud.

Teise lõigu punktis a osutatud muudatustest teatatakse vähemalt neli kuud enne seda, kui muudatus on kavas teha, olenemata sellest, kas kavandatud olulise muudatuse jaoks tuleb eriluba või sellega seotud vabastusi või vabastustega seotud tingimusi kooskõlas artikliga 8, 9 või 10 muuta.

Kui pädevale asutusele antakse teada teise lõigu punktides a–e loetletud asjaoludest, võib ta nõuda, et DLT turutaristu korraldaja esitaks kooskõlas artikli 8 lõikega 13, artikli 9 lõikega 13 või artikli 10 lõikega 13 taotluse või võtaks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud parandusmeetmed.

2. DLT turutaristu korraldaja esitab pädevale asutusele kogu nõutava vajaliku teabe.

3. Pädev asutus võib nõuda, et DLT turutaristu korraldaja äriplaani, DLT turutaristu reeglite ja õiguslike tingimuste suhtes võetaks parandusmeetmeid, et tagada investorite kaitse, turu terviklus või finantsstabiilsus. DLT turutaristu korraldaja annab lõikes 4 osutatud aruannetes aru kõigi pädeva asutuse nõutud parandusmeetmete rakendamisest.

4. DLT turutaristu korraldaja esitab iga kuue kuu järel alates eriloa saamise kuupäevast pädevale asutusele aruande. Aruanne sisaldab järgmist:

a) lõike 1 teises lõigus loetletud teabe kokkuvõte;

b) DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemis kauplemisele võetud DLT finantsinstrumentide arv ja väärtus ning DLT arveldussüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja registreeritud DLT finantsinstrumentide arv ja väärtus;

c) DLT mitmepoolses kauplemissüsteemis või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemis tehtud ning DLT arveldussüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldaja arveldatud tehingute arv ja väärtus;

d) põhjendatud hinnang finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide või liikmesriigi õiguse kohaldamisel esinevate probleemide kohta ja

e) kõik meetmed, mis on võetud vabastustega seotud tingimuste rakendamiseks või pädeva asutuse nõutud kompensatsiooni- või parandusmeetmete rakendamiseks.

5. ESMA koordineerib pädevate asutuste tegevust, et kujundada hajusraamatu tehnoloogiast ja DLT turutaristust ühine arusaam, et luua ühine järelevalvekultuur ja ühtsed järelevalvetavad ning tagada järjepidev käsitlus ja järelevalvetulemuste ühtsus.

Pädevad asutused edastavad DLT turutaristute korraldajatelt käesoleva artikli lõigete 1, 2 ja 4 kohaselt saadud teabe ja aruanded aegsasti ESMA-le ning teavitavad teda kõigist käesoleva artikli lõike 3 kohaselt võetud meetmetest.

ESMA teavitab pädevaid asutusi korrapäraselt järgmisest:

a) käesoleva artikli lõike 4 kohaselt esitatud aruanded;

b) käesoleva määruse kohaselt antud eriload ja vabastused ning vabastustega seotud tingimused;

c) juhtumid, mil pädev asutus on eriloa või vabastuse andmisest keeldunud, eriluba või vabastus on tunnistatud kehtetuks või DLT turutaristu on tegevuse lõpetanud.

6. ESMA jälgib erilubade ning nendega seotud vabastuste ja vabastustega seotud tingimuste ning pädevate asutuste nõutud kompensatsiooni- või parandusmeetmete kohaldamist. ESMA esitab komisjonile igal aastal aruande selle kohta, kuidas neid erilube, vabastusi, tingimusi ning kompensatsiooni- ja parandusmeetmeid praktikas kohaldatakse.

Artikkel 12

Pädevate asutuste määramine

1. DLT mitmepoolset kauplemissüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava investeerimisühingu puhul on pädev asutus direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 55 punkti a alapunktide ii ja iii kohaselt kindlaks määratud liikmesriigi määratud pädev asutus.

2. DLT mitmepoolset kauplemissüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava turukorraldaja puhul on pädev asutus selle liikmesriigi määratud pädev asutus, kus on DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava turukorraldaja registrijärgne asukoht, või kui tal asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt registrijärgset asukohta ei ole, selle liikmesriigi määratud pädev asutus, kus asub DLT mitmepoolse kauplemissüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava turukorraldaja peakontor.

3. DLT arveldussüsteemi või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemi korraldava keskdepositooriumi puhul on pädev asutus määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punkti 23 kohaselt kindlaks määratud liikmesriigi määratud pädev asutus.

Artikkel 13

Pädevatest asutustest teavitamine

Liikmesriigid teavitavad ESMAt ja komisjoni kõigist pädevatest asutustest artikli 2 punkti 21 alapunkti c tähenduses. ESMA avaldab pädevate asutuste loetelu oma veebisaidil.

Artikkel 14

Aruanne ja läbivaatamine

1. Hiljemalt 24. märtsiks 2026 esitab ESMA komisjonile aruande järgmise kohta:

a) DLT turutaristute toimimine kogu liidus;

b) DLT turutaristute arv;

c) DLT turutaristute taotletud vabastuste liigid ja antud vabastuste liigid;

d) DLT turutaristutes kauplemisele võetud ja registreeritud DLT finantsinstrumentide arv ja väärtus;

e) DLT turutaristutes tehtud või arveldatud tehingute arv ja väärtus;

f) kasutatava hajusraamatu tehnoloogia liik ja hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega seotud tehnilised küsimused, sealhulgas artikli 11 lõike 1 teise lõigu punktis b loetletud asjaolud, ning hajusraamatu tehnoloogia kasutamise mõju liidu kliimapoliitika eesmärkidele;

g) menetlused, mille DLT arveldussüsteemide või DLT kauplemis- ja arveldussüsteemide korraldajad on kooskõlas artikli 5 lõike 3 punktiga b kehtestanud;

h) hajusraamatu tehnoloogia kasutamisega kaasnevad riskid, selle tehnoloogiaga seotud puudused ja vähene tõhusus, mis mõjutavad investorite kaitset, turu terviklust või finantsstabiilsust, sealhulgas uudsed õiguslikud, süsteemsed ja operatsiooniriskid, mida ei ole finantsteenuseid käsitlevates liidu õigusaktides piisavalt käsitletud, ning muu soovimatu mõju likviidsusele, volatiilsusele, investorite kaitsele, turu terviklusele või finantsstabiilsusele;

i) õigusliku arbitraaži risk või probleemid, mis mõjutavad võrdseid võimalusi käesolevas määruses sätestatud katsekorra alla kuuluvate DLT turutaristute vahel ning DLT turutaristute ja pärandsüsteeme kasutavate muude turutaristute vahel;

j) DLT turutaristute ja pärandsüsteeme kasutavate muude taristute koostalitlusvõimega seotud küsimused;

k) kasu ja kulud, mis tulenevad hajusraamatu tehnoloogia kasutamisest ja on seotud idufirmade ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suurema likviidsuse ja rahastamisega, ohutuse ja tõhususe suurendamisega, energiatarbimisega ja riskide maandamisega kogu kauplemis- ja kauplemisjärgses ahelas, sealhulgas DLT finantsinstrumentide registreerimise ja hoidmisega, tehingute jälgitavusega ning põhimõtte „tunne oma klienti“ ja rahapesuvastaste menetluste parema järgimisega, ettevõttesiseste meetmetega, investori õiguste otsese kasutamisega nutilepingute kaudu ning aruandlus- ja järelevalvefunktsioonidega DLT turutaristu tasandil;

l) juhtumid, mil eriloa või vabastuse andmisest on keeldutud või mil eriluba või vabastust on muudetud või see on tunnistatud kehtetuks, ning kompensatsiooni- või parandusmeetmed;

m) juhtumid, mil DLT turutaristu on tegevuse lõpetanud, ja tegevuse lõpetamise põhjused;

n) artiklis 3 ja artikli 5 lõikes 8 osutatud piirmäärade asjakohasus, sealhulgas nende piirmäärade suurendamise võimalik mõju, võttes eelkõige arvesse süsteemseid kaalutlusi ja hajusraamatu tehnoloogia eri liike, ning

o) üldine hinnang käesolevas määruses sätestatud katsekorra kulude ja kasu kohta ning soovitus selle kohta, kas ja millistel tingimustel tuleks katsekorraga jätkata.

2. Kolme kuu jooksul pärast seda, kui komisjon on lõikes 1 osutatud aruande kätte saanud, esitab ta selle põhjal Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Kõnealune aruanne sisaldab kulude-tulude analüüsi selle kohta, kas käesolevas määruses sätestatud katsekorda tuleks

a) pikendada veel kuni kolme aasta võrra;

b) laiendada muud liiki finantsinstrumentidele, mida saab hajusraamatu tehnoloogia abil emiteerida, registreerida, üle kanda või säilitada;

c) muuta;

d) muuta asjakohaste liidu finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide asjakohase muutmise abil alaliseks või

e) kas katsekord tuleks lõpetada, sealhulgas lõpetada kõik käesoleva määruse kohaselt antud eriload.

Komisjon võib oma aruandes teha ettepanekuid finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide asjakohaseks muutmiseks või liikmesriikide õigusaktide ühtlustamiseks, mis hõlbustaks hajusraamatu tehnoloogia kasutamist finantssektoris, samuti meetmete kohta, mida on vaja DLT turutaristute välja viimiseks käesoleva määrusega sätestatud katsekorra alt.

Kui katsekorda pikendatakse käesoleva lõike esimese lõigu punktis a sätestatud ajavahemiku võrra, palub komisjon ESMA-l esitada hiljemalt kolm kuud enne pikendamisperioodi lõppu kooskõlas lõikega 1 lisaaruande. Pärast kõnealuse aruande kättesaamist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule kooskõlas käesoleva lõikega lisaaruande.

Artikkel 15

Vahearuanded

ESMA avaldab igal aastal vahearuanded, milles antakse turuosalistele teavet turgude toimimise kohta, käsitletakse DLT turutaristute korraldajate ebakorrektset käitumist, selgitatakse käesoleva määruse kohaldamist ning ajakohastatakse hajusraamatu tehnoloogia arengu põhjal varasemat teavet. Vahearuannetes esitatakse ka käesolevas määruses sätestatud katsekorra kohaldamise üldine kirjeldus, milles pööratakse põhitähelepanu suundumustele ja kujunevatele riskidele, ning need esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile. Esimene vahearuanne avaldatakse hiljemalt 24. märtsiks 2024.

Artikkel 16

Määruse (EL) nr 600/2014 muutmine

Määruse (EL) nr 600/2014 artikli 54 lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Kui komisjon jõuab järeldusele, et börsil kaubeldavaid tuletisinstrumente ei ole kooskõlas artikli 52 lõikega 12 vaja artiklite 35 ja 36 kohaldamisalast välja jätta, võib keskne vastaspool või kauplemiskoht taotleda enne 22. juunit 2022 oma pädevalt asutuselt luba rakendada üleminekukorda. Võttes arvesse asjaomase keskse vastaspoole või kauplemiskoha korrektset toimimist ohustavaid riske, mis tulenevad artikli 35 või 36 kohaste juurdepääsuõiguste kohaldamisest seoses börsil kaubeldavate tuletisinstrumentidega, võib pädev asutus otsustada, et kuni 3. juulini 2023 kestval üleminekuperioodil artiklit 35 asjaomase keskse vastaspoole suhtes ja artiklit 36 kauplemiskoha suhtes seoses börsil kaubeldavate tuletisinstrumentidega ei kohaldata. Kui pädev asutus otsustab sellise üleminekuperioodi heaks kiita, siis artikli 35 ega 36 kohased

juurdepääsuõigused seoses börsil kaubeldavate tuletisinstrumentidega nimetatud üleminekuperioodil kesksele vastaspoolele ega kauplemiskohale ei laiene. Pädev asutus teatab üleminekuperioodi heakskiitmisest ESMA-le ja keskse vastaspoole puhul asjaomase keskse vastaspoole pädevate asutuste kolleegiumile.“

Artikkel 17

Määruse (EL) nr 909/2014 muutmine

Määruse (EL) nr 909/2014 artikli 76 lõike 5 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Iga artikli 7 lõigetes 1–13 osutatud arveldusdistsipliini meedet kohaldatakse alates kuupäevast, mis on iga arveldusdistsipliini meetme kohaldamiseks ette nähtud delegeeritud õigusaktis, mille komisjon võtab vastu kooskõlas artikli 7 lõikega 15.“

Artikkel 18

Direktiivi 2014/65/EL muutmine

Direktiivi 2014/65/EL muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 4 lõike 1 punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15) „finantsinstrument“ – I lisa C jaos täpsustatud instrumendid, sealhulgas hajusraamatu tehnoloogia abil emiteeritud instrumendid;“.

2) Artiklisse 93 lisatakse järgmine lõige:

„3a. Hiljemalt 23. märtsiks 2023 võtavad liikmesriigid vastu ja avaldavad artikli 4 lõike 1 punkti 15 järgimiseks vajalikud sätted ning edastavad need komisjonile. Liikmesriigid kohaldavad neid sätteid alates 23. märtsist 2023.

Liikmesriikidel, kes artikli 4 lõike 1 punkti 15 järgimiseks vajalikke sätteid hiljemalt 23. märtsiks 2023 vastu võtta ei suuda, sest nende seadusandlikud menetlused kestavad kauem kui üheksa kuud, on erandina esimesest lõigust õigus saada alates 23. märtsist 2023 kuni kuuekuuline pikendus, tingimusel et nad annavad komisjonile hiljemalt 23. märtsiks 2023 teada, et neil on vaja pikendusvõimalust kasutada.“

Artikkel 19

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Seda kohaldatakse alates 23. märtsist 2023, välja arvatud

a) artikli 8 lõige 5, artikli 9 lõige 5, artikli 10 lõige 6 ja artikkel 17, mida kohaldatakse alates 22. juunist 2022, ja

b) artikkel 16, mida kohaldatakse alates 4. juulist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. mai 2022

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	B. LE MAIRE